

DZIENNIK URZĘDOWY

WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO

Warszawa, dnia 31 marca 2022 r.

Poz. 3725

UCHWAŁA NR 1006/L/2022 RADY MIEJSKIEJ W PIASECZNIE

z dnia 23 marca 2022 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami Gminy Piaseczno na lata 2022-2025

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. 2022 r., poz. 559 ze zm.) oraz art. 87 ust. 3 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 710 ze zm.) Rada Miejska w Piasecznie uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Opieki nad Zabytkami Gminy Piaseczno na lata 2022 – 2025 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy Piaseczno.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia jej ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Mazowieckiego.

Przewodniczący Rady Miejskiej w Piasecznie

mgr inż. Piotr Obłoz

Załącznik do uchwały Nr 1006/L/2022

Rady Miejskiej w Piasecznie

z dnia 23 marca 2022 r.

GMINNY PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI GMINY PIASECZNO NA LATA 2022 – 2025

**GMINNY
PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI
GMINY PIASECZNO
NA LATA 2022 – 2025**

Piaseczno, marzec 2022

Opracował
Burmistrz Miasta i Gminy Piaseczno

Urząd Miasta i Gminy Piaseczno
Wydział Urbanistyki i Architektury

ul. Kościuszki 5, 05-500 Piaseczno

tel. 22 70 17 500

fax. 22 756 70 49

urząd@piaseczno.eu

www.piaseczno.eu

Wykonawca: mgr inż., inż. arch. Piotr Kalbarczyk

Spis treści

1	Wstęp	4
2	Podstawa prawna opracowania gminnego programu opieki nad zabytkami	4
3	Uwarunkowania prawne ochrony i opieki nad zabytkami w Polsce	4
4	Uwarunkowania zewnętrzne ochrony dziedzictwa kulturowego	5
4.1	Strategiczne cele polityki państwa w zakresie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami	5
4.1.1	Uchwała nr 169/21 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 21 grudnia 2021 r. w sprawie „Programu opieki nad zabytkami w województwie mazowieckim 2022 – 2025”	5
4.1.2	Uchwała nr 82 Rady Ministrów z dnia 13 Sierpnia 2019 r. w sprawie „Krajowego programu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami na lata 2019–2022”	5
4.1.3	Narodowej Strategii Rozwoju Kultury na lata 2004–2013. Uzupełnienia Narodowej Strategii Rozwoju Kultury na lata 2004–2020 (dokument wdrożeniowy: Narodowy Program Kultury „Ochrona Zabytków i Dziedzictwa Kulturowego na lata 2004–2013”)	6
4.2	Relacje gminnego programu opieki nad zabytkami z dokumentami wykonanymi na poziomie województwa i powiatu	7
4.2.1	Strategia rozwoju województwa mazowieckiego do 2030 roku, uchwalona 28 października 2013 r.	7
4.2.2	Plan zagospodarowania przestrzennego województwa	8
5	Uwarunkowania wewnętrzne ochrony dziedzictwa kulturowego	9
5.1	Relacje gminnego programu opieki nad zabytkami z dokumentami wykonanymi na poziomie gminy (analiza dokumentów programowych gminy)	9
5.2	Charakterystyka zasobów i analiza stanu dziedzictwa i krajobrazu kulturowego gminy	9
5.2.1	Zarys historii obszaru gminy	10
5.2.2	Krajobraz kulturowy	11
5.2.3	Zabytki nieruchome	11
5.2.4	Zabytki ruchome	11
5.2.5	Zabytki archeologiczne	11
5.2.6	Zabytki w zbiorach muzealnych i innych	12
5.2.7	Dziedzictwo niematerialne	12
5.3	Zabytki objęte prawnymi formami ochrony	12
5.4	Zabytki w gminnej ewidencji zabytków	12
5.5	Zabytki o najwyższym znaczeniu dla gminy	12
6	Ocena stanu dziedzictwa kulturowego gminy. Analiza szans i zagrożeń (SWOT)	14
7	Założenia programowe	15
7.1	Cel	15
7.2	Priorytety programu opieki	15
7.3	Kierunki działań programu opieki	15
7.4	Zadania programu opieki	15
7.4.1	CEL STRATEGICZNY 1	16
7.4.2	CEL STRATEGICZNY 2	17
7.4.3	CEL STRATEGICZNY 3	19
7.4.4	CEL STRATEGICZNY 4	20
7.4.5	CEL STRATEGICZNY 5	21
8	Instrumentarium realizacji programu opieki nad zabytkami	22
8.1	INSTRUMENTY PRAWNE	22
8.2	INSTRUMENTY KOORDYNACJI	22
8.3	INSTRUMENTY FINANSOWE	22
8.4	INSTRUMENTY SPOŁECZNE	22
8.5	INSTRUMENTY KONTROLNE	22
9	Zasady oceny realizacji programu opieki nad zabytkami	22
10	Źródła finansowania programu opieki nad zabytkami	23
11	Realizacja i finansowanie przez gminę zadań z zakresu ochrony zabytków	23
12	Część graficzna programu opieki nad zabytkami	24
13	Aneksy	25
13.1	LISTA NR 1 – GEZ GMINY PIASECZNO (z 2015 roku)	25
13.2	LISTA NR 2 – Obiekty wskazane do weryfikacji, aktualizacji lub wpisania do GEZ	34

1 Wstęp

Przedmiotem opracowania jest dziedzictwo kulturowe w granicach administracyjnych gminy, natomiast celem jest określenie zasadniczych kierunków działań i zadań na rzecz ochrony i opieki nad zabytkami.

Gmina Piaseczno położona jest w centralnej części województwa mazowieckiego. Graniczy z gminami Konstancin-Jeziorna, Góra Kalwaria, Prażmów, Tarczyn, Lesznowola. Na północy sąsiaduje bezpośrednio z Warszawą, z którą łączy ją ciągła zabudowa wzdłuż ul. Puławskiej, i wchodzi w skład wewnętrznego pierścienia obszaru Metropolitalnego Warszawy.

Atrakcyjność krajobrazowa gminy, piękne lasy w Zalesiu Dolnym i Górnym, zabytkowe zespoły historycznego centrum Piaseczna i miasta ogrodu Zalesia Dolnego, przy bliskości Warszawy, stwarzają duże możliwości rozwoju turystyki oraz organizacji wypoczynku sobotnio-niedzielnego. Z kolei nasilająca się presja inwestycyjna związana z sąsiedztwem Warszawy wpływa negatywnie na stan środowiska naturalnego i kulturowego.

Dbałość o oryginalną substancję zabytkową, a także nawiązujący do tradycji sposób rozwoju przestrzennego, są nakazami chwili dla władz gminnych. Istnieje, bowiem niebezpieczeństwo zakłócenia ładu przestrzennego Piaseczna, co może mieć negatywny wpływ, na jakość życia mieszkańców gminy.

Przeanalizowano sprawozdanie z realizacji „Programu Opieki nad Zabytkami Gminy Piaseczno na lata 2017-2020”, które to sprawozdania zostały udostępnione w Biuletynie Informacji Publicznej Gminy Piaseczno. W ramach sprawozdań z realizacji POnZ skonsultowano podjęte działania z instytucjami oraz wydziałami merytorycznymi, które mają wpływ na zachowanie i dbanie o dziedzictwo na terenie Gminy Piaseczno i na podstawie tych materiałów powstał niniejszy program.

Niniejszy „Program opieki nad zabytkami Gminy Piaseczno” ma umożliwić planowe i metodyczne działania władz gminnych na rzecz środowiska kulturowego gminy w latach 2022-2025. Pierwsze rozdziały dotyczą kontekstu prawnego związanego z ochroną zabytków, w tym także ustaleń prawa lokalnego odnoszącego się bezpośrednio do tej dziedziny. Następnie opisany jest w skrócie stan środowiska kulturowego gminy. Na podstawie analizy tych danych konstruowany jest harmonogram działań, których realizacja przez władze gminne doprowadzi do powstrzymania degradacji zabytków i poprawy stanu środowiska kulturowego gminy. Gminny program opieki nad zabytkami ma na celu poprawę stanu zachowania środowiska kulturowego. Ustala się w nim rozwiązania organizacyjne i finansowe, jak również edukacyjne i wychowawcze, które mają doprowadzić do osiągnięcia tego celu.

2 Podstawa prawna opracowania gminnego programu opieki nad zabytkami

Wskazuje się podstawę prawną obowiązku wykonania programu opieki nad zabytkami, określoną w przepisie art. 87 ustawy z dnia 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 710 ze zm.).

Cele opracowania programu określone zostały w art. 87 ust. 2 cytowanej ustawy:

- 2) uwzględnianie uwarunkowań ochrony zabytków, w tym krajobrazu kulturowego i dziedzictwa archeologicznego, łącznie z uwarunkowaniami ochrony przyrody i równowagi ekologicznej;
- 3) zahamowanie procesów degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania;
- 4) wyeksponowanie poszczególnych zabytków oraz walorów krajobrazu kulturowego;
- 5) podejmowanie działań zwiększających atrakcyjność zabytków dla potrzeb społecznych, turystycznych i edukacyjnych oraz wspieranie inicjatyw sprzyjających wzrostowi środków finansowych na opiekę nad zabytkami;
- 6) określenie warunków współpracy z właścicielami zabytków, eliminujących sytuacje konfliktowe związane z wykorzystaniem tych zabytków;
- 7) podejmowanie przedsięwzięć umożliwiających tworzenie miejsc pracy związanych z opieką nad zabytkami.

3 Uwarunkowania prawne ochrony i opieki nad zabytkami w Polsce

Obowiązujące uregulowania prawne dotyczące ochrony zabytków i opieki nad zabytkami, uwzględniając fakt, że:

- 1) zabytki zostały objęte ochroną zadeklarowaną, jako konstytucyjny obowiązek państwa i każdego obywatela (art. 5, art. 6 ust. 1 i art. 86 Konstytucji RP);
- 2) głównym aktem prawnym regulującym zasady ochrony i opieki nad zabytkami w Polsce jest ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 710 ze zm.). Przy opracowywaniu programu opieki nad zabytkami uwzględniono w szczególności następujące przepisy cyt. wyżej ustawy: art. 3, 4, 6, 7, 16 ust. 1, art. 17, 18, 19, 20, 21, 22 oraz art. 89;
- 3) wykonywanie zadań w zakresie kultury i ochrony zabytków jest ustawowym zadaniem samorządów. W art. 7 ust. 1, pkt 9 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. 2022 r., poz. 559) zostały określone zadania własne gminy:

„zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty należy do zadań własnych gminy. W szczególności zadania własne obejmują sprawy (...) kultury, w tym (...) ochrony zabytków i opieki nad zabytkami”.

Uwzględniono inne uregulowania prawne dotyczące ochrony zabytków i opieki nad zabytkami, które znajdują się w wielu obowiązujących ustawach, w tym w:

1. ustawie z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz.U. z 2022 r. poz. 503),
2. ustawie z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 2351 ze zm.),
3. ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 1973 ze zm.),
4. ustawie z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 1098 ze zm.),
5. ustawie z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 1899 ze zm.),
6. ustawie z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 194 ze zm.)
7. ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 1057)
8. ustawie o cmentarzach i chowaniu zmarłych z dnia 31 stycznia 1959 r. (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 1947)
10. ustawie o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 485)

Zasady ochrony zabytków znajdujących się w muzeach i w bibliotekach zostały określone w:

1. ustawie z dnia 21 listopada 1996 r. o muzeach (t.j. Dz.U. z 2022 r. poz. 385)
2. ustawie z dnia 27 czerwca 1997 r. o bibliotekach (t.j. Dz.U. z 2019 r. poz. 1479).

Ochronę materiałów archiwalnych regulują przepisy:

1. ustawy z dnia 14 lipca 1983 r. o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 164 ze zm.).

4 Uwarunkowania zewnętrzne ochrony dziedzictwa kulturowego

4.1 Strategiczne cele polityki państwa w zakresie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami

Rozdział zawiera informacje o strategicznych celach polityki państwa i uwarunkowaniach formalnoprawnych w sferze ochrony zabytków. Poddano analizie relacje gminnego programu opieki nad zabytkami z dokumentami sporządzanymi na poziomie krajowym, ze szczególnym uwzględnieniem:

4.1.1 Uchwała nr 169/21 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 21 grudnia 2021 r. w sprawie „Programu opieki nad zabytkami w województwie mazowieckim 2022 – 2025”

Obszary strategiczne:

Obszar strategiczny A: Edukacja kształtująca świadomość i postawy.

W ramach tego obszaru strategicznego usytuowano cele związane z kształtowaniem wiedzy, świadomości i postaw pożądaných z punktu widzenia opieki nad zabytkami i troski o dziedzictwo. Zidentyfikowano dwa cele:

- 1) Cel A.1. Wsparcie edukacyjne samorządów lokalnych i właścicieli zabytków;
- 2) Cel A.2. Kształtowanie postawy zainteresowania dziedzictwem.

Obszar strategiczny B. Optymalizacja systemu dostępu właścicieli zabytków do środków.

W ramach tego obszaru strategicznego usytuowano cele związane ze zwiększeniem efektywności finansowania opieki nad zabytkami. Zidentyfikowano dwa takie cele:

- 1) Cel B.1. Zoptymalizowanie systemu dotacji wojewódzkich
- 2) Cel B.2. Dbałość o zabytki własne województwa

Obszar strategiczny C. Skuteczne narzędzia działania

W ramach tego obszaru strategicznego usytuowano cele skierowane na wzmocnienie skutecznej ochrony najbardziej wrażliwego dziedzictwa przed zniszczeniem i współpracy międzysektorowej dla ratowania zabytków. Zidentyfikowano dwa takie cele:

- 1) Cel C.1. Ograniczanie ryzyka utraty najbardziej zagrożonych elementów dziedzictwa
- 2) Cel C.2. Wzmocnienie potencjału promocyjnego zabytków

4.1.2 Uchwała nr 82 Rady Ministrów z dnia 13 Sierpnia 2019 r. w sprawie „Krajowego programu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami na lata 2019–2022”

Cele szczegółowe „Krajowego programu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami na lata 2019–2022”:

- 1) Cel szczegółowy 1: „Wspieranie rozwiązań systemowych na rzecz ochrony zabytków w Polsce”;
- 2) Cel szczegółowy 2: „Wzmocnienie synergii działania organów ochrony zabytków”
- 3) Cel szczegółowy 3: „Tworzenie warunków do aktywnego uczestnictwa w kulturze, edukacji na rzecz dziedzictwa kulturowego oraz jego promocji i reinterpretacji”

4.1.3 Narodowej Strategii Rozwoju Kultury na lata 2004–2013. Uzupełnienia Narodowej Strategii Rozwoju Kultury na lata 2004–2020 (dokument wdrożeniowy: Narodowy Program Kultury „Ochrona Zabytków i Dziedzictwa Kulturowego na lata 2004–2013”);

Ważnym elementem planowania strategicznego jest określanie zadań i konstruowanie priorytetów do realizacji celów krótko- i długofalowych. Politykę państwa w sferze kultury wyznacza Uzupełnienie Narodowej Strategii Rozwoju Kultury na lata 2004–2020, zawierająca analizę prawną, ekonomiczną, instytucjonalną i organizacyjną w dziedzinie kultury. Na podstawie Narodowej Strategii Rozwoju Kultury na lata 2004–2013 Ministerstwo Kultury opracowało Narodowy Program Kultury „Ochrona zabytków i dziedzictwa kulturowego na lata 2004 – 2013”, a następnie uwzględniając Uzupełnienie Narodowej Strategii Rozwoju Kultury na lata 2004–2020, czas wdrażania wyżej wymienionego programu został przedłużony do 2020 roku. Program określa cele państwa w zakresie ochrony zabytków:

- 1) przygotowanie skutecznego systemu prawno-finansowego wspierania ochrony i opieki nad zabytkami;
- 2) podjęcie prac nad kompleksowym systemem edukacji na rzecz dziedzictwa kulturowego;
- 3) poszukiwanie instrumentów wzmacniających efekty działalności służby konserwatorskiej;
- 4) ograniczenia uznaniowości konserwatorów poprzez nałożenie na nich odpowiedzialności za niezgodne z prawem postępowanie.

Cel strategiczny programu: intensyfikacja ochrony i upowszechniania dziedzictwa kulturowego, w tym szczególnie poprawa stanu zabytków nieruchomych.

Cele cząstkowe:

- 1) poprawa warunków instytucjonalnych, prawnych i organizacyjnych w sferze dokumentacji i ochrony zabytków,
- 2) kompleksowa rewaloryzacja zabytków i ich adaptacja na cele kulturalne, turystyczne, edukacyjne, rekreacyjne i inne cele społeczne,
- 3) zwiększenie roli zabytków w rozwoju turystyki i przedsiębiorczości poprzez tworzenie zintegrowanych narodowych produktów turystycznych,
- 4) promocja polskiego dziedzictwa kulturowego w Polsce i za granicą, w szczególności za pomocą narzędzi społeczeństwa informacyjnego,
- 5) rozwój zasobów ludzkich oraz podnoszenie świadomości społecznej w sferze ochrony dziedzictwa kulturowego,
- 6) tworzenie warunków dla rozwoju i ochrony dziedzictwa kultury ludowej,
- 7) zabezpieczenie zabytków przed nielegalnym wywozem zagranicę.

Podprogramy, priorytety i działania Narodowego Programu Kultury „Ochrona zabytków i Dziedzictwa Kulturowego”:

PRIORYTET 1

Aktywne zarządzanie zasobem stanowiącym materialne dziedzictwo kulturowe

Działania realizowane w ramach tego priorytetu mają na celu materialną poprawę stanu zabytków, ich adaptację i rewitalizację oraz zwiększenie dostępności do nich mieszkańców, turystów i inwestorów. Realizacja działań pozwoli na zwiększenie atrakcyjności regionów, a także wykorzystanie przez nie potencjału związanego z posiadanym dziedzictwem kulturowym.

Działanie 1.1.

Budowa nowoczesnych rozwiązań organizacyjno-finansowych w sferze ochrony zabytków.

Głównym celem działania jest dostosowanie sfery ochrony zabytków do rzeczywistości gospodarczej.

Celami cząstkowymi są:

- 1) Poprawa warunków instytucjonalnych, prawnych i organizacyjnych w sferze dokumentacji i ochrony zabytków,
- 2) Wzmocnienie roli ośrodków dokumentacji zabytków,
- 3) Zrównoważone „urynkowanie zabytków”,
- 4) Wykształcenie zachęt dla przedsiębiorców i osób fizycznych do inwestowania w zabytki.

Działanie 1.2.

Kompleksowa rewaloryzacja zabytków i ich adaptacja na cele kulturalne, turystyczne, edukacyjne, rekreacyjne i inne cele społeczne.

Działanie to objęło dwa projekty:

- 1) Program „Polskie regiony w europejskiej przestrzeni kulturowej”,
- 2) Program: „Promesa Ministra Kultury”.

PRIORYTET 2

Edukacja i administracja na rzecz dziedzictwa kulturowego.

Działanie 2.1.

Rozwój zasobów ludzkich oraz podnoszenie świadomości społecznej w sferze ochrony dziedzictwa kulturowego

Działanie będzie realizowane poprzez:

- 1) podnoszenie wykształcenia kadr zatrudnionych w sferze ochrony dziedzictwa kulturowego;
- 2) podnoszenie zainteresowania społeczeństwa problematyką ochrony zabytków;
- 3) powołanie zespołu naukowego zajmującego się badaniami naukowymi z sferze wpływu zachowania i rewaloryzacji dziedzictwa kulturowego na rozwój społeczno – ekonomiczny regionów;
- 4) promowanie zachowania dziedzictwa kulturowego wsi poprzez aktywizację społeczności wiejskich (realizacja programu „Ochrona ginących zawodów”).

Działanie 2.2.

Ochrona i zachowanie dziedzictwa kulturowego przed nielegalnym wwozem, wywozem i przewozem przez granice

Działanie będzie realizowane poprzez wdrożenie programu „Absent Patrymonium”.

Program przewiduje budowę sieci informacji wirtualnej o zabytkach wywożonych i zaginionych.

4.2 Relacje gminnego programu opieki nad zabytkami z dokumentami wykonanymi na poziomie województwa i powiatu

W treści rozdziału dokonano analizy opracowań strategicznych i planistycznych sporządzonych dla obszaru województwa i powiatu pod kątem znaczenia ich zapisów i działań dotyczących dziedzictwa kulturowego gminy, ze szczególnym uwzględnieniem:

- 1) strategii rozwoju województwa i powiatu,
- 2) planu zagospodarowania przestrzennego województwa,
- 3) wojewódzkiego i powiatowego programu opieki nad zabytkami,
- 4) innych opracowań specjalistycznych i branżowych.

4.2.1 Strategia rozwoju województwa mazowieckiego do 2030 roku, uchwalona 28 października 2013 r.

Strategia rozwoju województwa mazowieckiego do 2030 roku, uchwalona 28 października 2013 r., została opracowana na podstawie doświadczeń z realizacji poprzednich strategii oraz identyfikacji problemów, które ujawniły się w trakcie poprzedniego i bieżącego okresu programowania Unii Europejskiej. Dokument stanowi odpowiedź na wyzwania, którym powinno sprostać województwo, aby podnieść jakość życia, ograniczyć wykluczenie społeczne i bezrobocie, realizować politykę spójności terytorialnej oraz politykę inteligentnego i zrównoważonego rozwoju. Istotą strategii jest wskazanie celów rozwojowych, których realizacja zapewni utrzymanie trwałego rozwoju. Choć Strategia jest pomyślana dla perspektywy długookresowej do 2030 roku, umożliwiającą szersze i perspektywiczne spojrzenie na rozwój, działania przyporządkowane poszczególnym celom dotyczą okresu programowania 2014-2020 - w Strategii przyjęto wizję, cel główny i strukturę celów.

Nadrzędnym (głównym) celem Strategii jest spójność terytorialna, rozumiana, jako zmniejszenie dysproporcji rozwoju w województwie mazowieckim oraz wzrost znaczenia Obszaru Metropolitalnego Warszawy w Europie, co w konsekwencji przyczyni się do poprawy jakości życia mieszkańców.

Dla ochrony dziedzictwa kulturowego Gminy Piaseczno największe znaczenie mają następujące cele pośrednie oraz kierunki działań Strategii rozwoju województwa mazowieckiego:

4.2.1.1 Gospodarka

10. Restrukturyzacja miast w celu wzmocnienia ich funkcji społeczno-gospodarczych

10.1. Modernizacja struktury gospodarki lokalnej poprzez rozwój instrumentów finansowych pobudzających przedsiębiorczość

10.2. Kompleksowe i zintegrowane działania rewitalizacyjne w miastach

4.2.1.2 Przestrzeń i transport

16. Zapobieganie nadmiernej suburbanizacji i kreowanie ładu przestrzennego

16.1. Tworzenie spójnej, harmonijnej oraz uporządkowanej przestrzennie i urbanistycznie sieci osadniczej 16.2. Koncentracja i zagęszczenie zabudowy w miastach z minimalizacją presji urbanistycznej na pozostałe obszary

4.2.1.3 Społeczeństwo

18. Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego

18.1. Kształcenie zawodowe młodzieży; 18.2. Kształcenie ustawiczne i podnoszenie kwalifikacji zawodowych; 18.3. Zwiększenie potencjału dydaktycznego uczelni wyższych oraz naukowo-badawczego regionu; 18.4. Budowa społeczeństwa obywatelskiego i kształtowanie tożsamości regionalnej; 18.5. Dostosowywanie systemów kształcenia i szkoleń do potrzeb rynku pracy

21. Wzrost wykorzystania zasobów ludzkich poprzez zwiększenie mobilności zawodowej i przestrzennej

21.1. Wspieranie reorientacji zawodowej osób odchodzących z rolnictwa; 21.2. Wspieranie postaw przedsiębiorczych oraz samozatrudnienia

22. Przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego, integracja społeczna:

22.1. Przeciwdziałanie bezrobociu i łagodzenie skutków bezrobocia; 22.2. Przeciwdziałanie marginalizacji społecznej osób niepełnosprawnych, starszych oraz w trudnej sytuacji życiowej; 22.3. Wspomaganie zadań mających na celu włączenie społeczne i przeciwdziałanie ubóstwu

23. Wyrównanie szans edukacyjnych:

23.1. Zwiększenie dostępności usług oświatowych na obszarach wiejskich 23.2. Tworzenie warunków materialnych i organizacyjnych służących wyrównywaniu szans edukacyjnych młodzieży wiejskiej

24. Podnoszenie standardów funkcjonowania infrastruktury społecznej oraz działania na rzecz ochrony zdrowia i bezpieczeństwa publicznego 24.1. Budowa i rozwój infrastruktury społecznej, w tym o zasięgu regionalnym 24.2. Kształtowanie warunków sprzyjających aktywności fizycznej mieszkańców 24.3. Profilaktyka i ochrona zdrowia 24.4. Poprawa bezpieczeństwa publicznego

4.2.1.4 Kultura i dziedzictwo

32. Wykorzystanie walorów środowiska przyrodniczego oraz potencjału dziedzictwa kulturowego do zwiększenia atrakcyjności turystycznej regionu 32.1. Poprawa atrakcyjności turystycznej regionu w oparciu o walory przyrodnicze (w szczególności w obszarach pasm turystycznych) 32.2. Wspieranie rozwoju turystyki kulturowej oraz tworzenia nowych produktów turystycznych 32.3. Ochrona spuścizny kulturowej regionu (materialnej i niematerialnej) 32.4. Rozwój systemu obsługi turystów (zaplecza turystycznego i systemu informacji turystycznej)

33. Upowszechnianie kultury i twórczości; 33.1. Rozwój zaplecza instytucjonalnego kultury i digitalizacja zasobów 33.2. Promowanie różnorodności kulturowej i artystycznej regionu 33.3. Wspieranie edukacji kulturalnej i artystycznej

34. Kreowanie miast, jako centrów aktywności kulturalnej 34.1. Wykorzystywanie ośrodków miejskich do tworzenia i promowania kultury 34.2. Promowanie Warszawy, jako europejskiego ośrodka kultury;

35. Wspieranie rozwoju sektora kreatywnego 35.1. Wspieranie inicjatyw gospodarczych w sektorze kreatywnym; 36. Wykorzystanie dziedzictwa kulturowego w działalności gospodarczej

36.1. Wspieranie przedsiębiorczości w obszarze kultury

Ośrodki miejskie powinny kreować warunki do tworzenia i promowania kultury. Konieczne jest wsparcie instytucji kulturalnych o zasięgu, co najmniej subregionalnym. Przedmiotem wsparcia powinny być również inicjatywy kulturalne w przestrzeni publicznej miast. Równocześnie nowe projekty i podmioty w sektorze kreatywnym powinny mieć zapewnione warunki do rozwoju.

4.2.2 Plan zagospodarowania przestrzennego województwa

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego został przyjęty Uchwałą nr 22/18 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 19 grudnia 2018 r.

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego, jako element regionalnego planowania strategicznego ma na celu równoważenie różnych sfer rozwoju województwa w przestrzeni a jednocześnie służy konkretyzacji przestrzennej celów sformułowanych w strategii rozwoju województwa mazowieckiego i określa uwarunkowania przestrzenne do formułowanych programów rozwoju. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa (PZPW) został ukształtowany przez ustawodawcę, jako poziom odniesienia dla planowania przestrzennego gmin, łączący politykę przestrzenną państwa i województwa. Oznacza to, że w PZPW poza polityką przestrzenną województwa, zgodnie z ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, powinny znaleźć się także ustalenia polityki przestrzennej państwa.

4.2.2.1 Infrastruktura społeczna

W zakresie rozwoju infrastruktury społecznej (3.8.) obszaru funkcjonalnego Warszawy w Planie MOFW wskazuje się poprawę jakości i dostępności do infrastruktury społecznej w tym poprzez: 1) budowę i rozbudowę bazy kultury o znaczeniu regionalnym, budowę i rozbudowę sieci muzeów, rewitalizację oraz adaptację zasobów dziedzictwa kultury, w tym obiektów zabytkowych dla potrzeb kultury; 2) rozbudowę specjalistycznej infrastruktury ochrony zdrowia (w tym szpitali wojewódzkich), zakładów opieki długoterminowej i paliatywno-hospicyjnej, jak również opieki rehabilitacyjnej oraz obiektów pomocy społecznej; 3) rozbudowę placówek i bazy dydaktycznej uczelni, infrastruktury naukowobadawczo-rozwojowej oraz placówek oświatowych, w tym szkolnictwa zawodowego.

4.2.2.2 Ochrona dziedzictwa kulturowego oraz krajobrazu kulturowego

Zasoby (3.10.) dziedzictwa kulturowego MOFW obejmują zabytki objęte formami ochrony prawnej oraz elementy dziedzictwa ujęte w gminnych ewidencjach zabytków. Formami ochrony objęte są:

- 1) zabytki wpisane do rejestru zabytków, w tym:
 - a) - nieruchomości (3 597 zabytków), w tym: mieszkalne, sakralne, zieleni, publiczne, obronne, transportowe (zespoły obiektów), zamki, zabytkowe cmentarze, układy przestrzenne, rezydencjonalne, parki, zabytki mające znaczenie symboliczne;
 - b) - ruchome, obejmujące zabytki sztuki i rzemiosła artystycznego;
 - c) - archeologiczne (136 zabytków) 186, spośród nich najliczniejszą grupę stanowią osady, zabytki o funkcji osadniczej/mieszkalnej oraz cmentarzyska i grodziska.
- 2) zabytki uznane za pomnik historii (wyżej wskazane),
- 3) parki kulturowe: „Ossów Wrota Bitwy Warszawskiej 1920 roku” (gm. Wołomin), Wilanowski Park Kulturowy obejmujący zespół pałacowo-parkowy wraz z obiektami filialnymi (Warszawa, dzielnice Wilanów i Ursynów),
- 4) zabytki ujęte w gminnych ewidencjach zabytków (największą liczbą wpisów charakteryzuje się miasto Warszawa – 11 009 obiektów).

Dobra kultury współczesnej MOFW wskazane w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin stanowią ponad 79% wszystkich obiektów określonych w województwie mazowieckim.

W zakresie systemu kolejowego w Planie MOFW postuluje się do ujęcia w dokumentach podmiotów realizujących politykę przestrzenną w województwie sporządzenie studialnej dokumentacji projektowej dla następujących inwestycji w zakresie budowy linii kolejowych: wykorzystanie linii wąskotorowej Piaseczno - Grójec, jako tramwaju regionalnego z wprowadzeniem linii do śródmieścia Grójca oraz dostosowaniem siatki przystanków.

Ponadto do form ochrony zabytków, zgodnie z Ustawą z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, należą ustalenia ochrony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego albo w decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego.

Obiekty zabytkowe znajdujące się na obszarze MOFW posiadają zróżnicowany i często unikatowy charakter, np.: dwory, pałace i parki. Elementem wyróżniającym obszar funkcjonalny są założenia urbanistyczne. Określa się m.in. następujące działania:

- 1) realizację zadań wskazanych w wojewódzkim programie opieki nad zabytkami;
- 2) zachowanie i kreowanie ładu przestrzennego, zachowanie walorów krajobrazu kulturowego oraz kształtowanie pasm przyrodniczo-kulturowych o znaczeniu regionalnym poprzez:
 - a) przeciwdziałanie negatywnym efektom urbanizacji i rurbanizacji;
 - b) ochronę, rewitalizację i rewaloryzację obiektów i obszarów historycznych;
- 3) odbudowę i rekonstrukcję dóbr należących do światowego i krajowego dziedzictwa po zniszczeniu w wyniku konfliktów zbrojnych lub katastrof spowodowanych zagrożeniami naturalnymi¹⁹⁴;
- 4) tworzenie szlaków kulturowych (w tym szlaku kulturowego Cudu nad Wisłą roku 1920, Józefa Wilkonia i szlaku bohaterów Powstania Warszawskiego);
- 5) budowę i rozbudowę muzeów (w tym Stacji Muzeum195, Muzeum w Ossowie 1920 roku);
- 6) ochronę dziedzictwa kultury ludowej o dużym znaczeniu dla kształtowania tożsamości regionalnej i lokalnej – krajobrazu kulturowego i tradycji ludowych na obszarach kolonizacji olenderskiej (w tym Urzecza) oraz osadnictwa puszczkańskiego.

4.2.2.3 Turystyka

MOFW charakteryzuje się zróżnicowanym potencjałem turystycznym i rekreacyjnym, bogatą bazą hotelową oraz infrastrukturą konferencyjno-kongresową. Do najważniejszych zasobów obszaru należy bogactwo dziedzictwa kulturowego, w tym zróżnicowana oferta kulturalna, cenne zabytki historyczne oraz walory przyrodnicze i uzdrowiskowe.

W MOFW dominują obszary dla rozwoju turystyki (Ryc. 59):

- 1) miejskiej i kulturowej w oparciu o walory historyczno-kulturowe, w tym: obiekty i obszary zabytkowe, wśród nich obiekty przemysłowe, miejsca związane ze sławnymi postaciami, muzea, szlaki kulturowe o znaczeniu międzynarodowym, ponadregionalnym i regionalnym, szlaki kolejowe, w tym szlaki kolejek wąskotorowych o znaczeniu regionalnym, imprezy kulturalne, w tym o znaczeniu międzynarodowym oraz folklorystyczne;
- 2) biznesowej i konferencyjno-kongresowej głównie w Warszawie oraz w otoczeniu Zalewu Zegrzyńskiego (gm. Serock);
- 3) religijno-pielgrzymkowej w Warszawie ze względu na liczne miejsca i obiekty kultu religijnego, a także w Górze Kalwarii i Grabniku (pow. grodziski);
- 4) uzdrowskiej, prozdrowotnej (spa i wellness), zdrowotnej i medycznej w oparciu o uzdrowisko Konstancin-Jeziorna, obiekty medyczne w Warszawie oraz hotelowe w Warszawie i gm. Serock, jak również ze względu na mikroklimat lasów sosnowych zlokalizowanych m.in. w Otwocku i jego okolicach;
- 5) aktywnej i wypoczynkowej w oparciu o potencjał przyrodniczy (m.in. Wisła, Zalew Zegrzyński, Kampinoski Park Narodowy, Chojnowski i Mazowiecki Park Krajobrazowy) i sieć szlaków turystycznych, w tym m.in. rowerowych o znaczeniu międzynarodowym (m.in. EuroVelo EV 2 i EV 11 oraz Bursztynowy Szlak Greenways), ponadregionalnym (m.in. Wiśłana Trasa Rowerowa) i regionalnym (m.in. VeloMazovia).

4.2.2.4 *Kształtowanie atrakcyjności turystycznej*

W zakresie kształtowania atrakcyjności turystycznej i około turystycznej na terenie obszaru funkcjonalnego Warszawy w Planie MOFW uwzględnia się:

- 1) rozwój stref rekreacji oraz infrastruktury sportowo-rekreacyjnej;
- 2) rozwój zagospodarowania turystycznego (...) rzek obszaru funkcjonalnego Warszawy wraz z otoczeniem;
- 3) kształtowanie zintegrowanej sieci tras i szlaków turystycznych w tym kulturowych;
- 4) rozwój infrastruktury towarzyszącej dla tras i szlaków turystycznych oraz utworzenie spójnego systemu ich oznakowania;
- 5) podniesienie atrakcyjności turystycznej obiektów zabytkowych, w tym przemysłowych, elementów dziedzictwa kulturowego i kultu religijnego, obiektów kultury oraz **Piaseczyńsko-Grójeckiej Kolei Wąskotorowej** i ich wykorzystanie na cele turystyczne;
- 6) rozbudowę i modernizację wyspecjalizowanej infrastruktury konferencyjno-kongresowej, wystawienniczej i biznesowej;
- 7) rozwój ośrodków rekreacji wodnej z towarzyszącym im zapleczem (m.in. porty, przystanie, stacje, ośrodki turystyki wodnej) w sąsiedztwie rzek i zbiorników wodnych, zwłaszcza wzdłuż Wisły (...);
- 8) rozwój kompleksów wypoczynkowych, rekreacyjnych i centrów wypoczynku (m.in. parki rozrywki i aquaparki) na terenach atrakcyjnych turystycznie;
- 9) rozwój infrastruktury turystyki uzdrowskiej, w tym uzdrowiska Konstancin-Jeziorna w zakresie rozwoju sektora usług lecznictwa uzdrowskiego oraz funkcji rekreacyjnych;
- 10) rozwój infrastruktury turystyki prozdrowotnej (spa i wellness) oraz medycznej;
- 11) rozwój i wykorzystanie potencjału wód geotermalnych oraz mikroklimatu kompleksów lasów sosnowych;
- 12) zapewnienie właściwego poziomu dostępności komunikacyjnej do atrakcji turystycznych;
- 13) wykorzystanie rzek jako turystycznych szlaków wodnych, przepraw promowych i tras tramwajów wodnych.

5 Uwarunkowania wewnętrzne ochrony dziedzictwa kulturowego

5.1 Relacje gminnego programu opieki nad zabytkami z dokumentami wykonanymi na poziomie gminy (analiza dokumentów programowych gminy)

Uwzględniono uwarunkowania wewnętrzne ochrony zasobów dziedzictwa i krajobrazu kulturowego gminy wynikające z:

- 1) **dokumentów o charakterze strategicznym:**
 - a) - strategii rozwoju społeczno-gospodarczego gminy (główny cel, misja rozwoju gminy, przyjęte do realizacji kierunki działań mające znaczenie dla dziedzictwa kulturowego),
 - b) - programów rozwoju lokalnego,
 - c) - wieloletniego programu inwestycyjnego,
 - d) - strategii rozwoju kultury, strategii rozwoju turystyki i innych,
- 2) **opracowań wyznaczających kierunki polityki przestrzennej gminy:**
 - a) - studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (problemy wynikające z uwarunkowań przyrodniczych i kulturowych, cel rozwoju gminy, kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy, ustalone strefy polityk przestrzennych),
 - b) - miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego gmin (ocena zasad ochrony oraz zagospodarowania obszarów i obiektów zabytkowych, a także analiza ustaleń dotyczących ochrony środowiska przyrodniczego),
- 3) **innych dokumentów:**
 - a) - programów i dokumentów dotyczących ochrony przyrody,
 - b) - innych opracowań sporządzonych dla obszaru gminy lub zespołów gmin (programy rewitalizacji i inne).

5.2 Charakterystyka zasobów i analiza stanu dziedzictwa i krajobrazu kulturowego gminy

Rozdział obejmuje zwięzłą charakterystykę całości dziedzictwa kulturowego gminy na tle zarysu historii obszaru gminy. Scharakteryzowano poszczególne typy i rodzaje zabytków, w szczególności krajobraz kulturowy, układy urbanistyczne i ruralistyczne, dzieła architektury i budownictwa, obiekty sakralne, rezydencjonalne, użyteczności publicznej, obiekty obronne, zabytki techniki, cmentarze, parki, ogrody i inne formy zaprojektowanej zieleni, miejsca upamiętniające wydarzenia historyczne bądź działalność wybitnych osobistości lub instytucji, a także zabytki ruchome, zabytki w zbiorach muzealnych, zabytki archeologiczne oraz dziedzictwo niematerialne (np. nazwy geograficzne, historyczne lub tradycyjne, zwyczaje, przekazy ustne, wiedza i umiejętności oraz

związane z nimi przedmioty i przestrzeń kulturowa, które są uznane za część własnego dziedzictwa przez daną wspólnotę, grupę lub jednostki).

5.2.1 Zarys historii obszaru gminy

Piaseczno, jako wieś księżęca wzmiankowane było już w XIII wieku. W 1429 r. zostało lokowane jako miasto na prawie chełmińskim. Potwierdzenie aktu lokacyjnego miało miejsce w 1461 r. W 1513 r. miasto uzyskało prawo do organizowania jarmarku, wyznaczone zostały także dni targowe. W momencie inkorporacji Mazowsza do Korony (1526 r.) Piaseczno stało się miastem królewskim. Stanowiło siedzibę starostwa niegrodowego. W 1545 r. weszło w skład dóbr oprawnych królowej Bony. Siostra zygmunta Augusta Anna Jagiellonka rezydowała przez pewien czas w dworze w Chyliczkowie.

Miasto historyczne składało się z regularnie rozplanowanej części królewskiej oraz przylegającej do niej części kościelnej. Gościniec warszawski przebiegający współczesnymi ulicami Warszawską i Sierakowskiego stanowił główną oś komunikacyjną Piaseczna z Północy na Południe. Ten układ przestrzenny został w okolicy rynku częściowo zmieniony w wyniku budowy ratusza i przeprowadzenia przez Piaseczno w 1825 r. szosy warszawskiej. Zachowały się jednak proporcje pierzei, podział katastralny, dawna ulica Gospodarcza „Zatylna”, obecnie Zgody oraz rozkład ulic części kościelnej miasta – Kilińskiego, Żeromskiego, Sierakowskiego, fragmentu Kościuszki, Żabiej.

Miasto było palone podczas wojen szwedzkich (1655 r.) oraz w czasie bitwy Józefa Zajączka z wojskami rosyjskimi dowodzonym przez Fersena pod Godkowem w lipcu 1794 r., podczas Insurekcji kościuszkowskiej.

Przejęciowo po III rozbiórze, w latach 1795-1807, Piaseczno znalazło się wraz z Warszawą w obrębie Królestwa Pruskiego. Po traktacie tylżyckim (1807 r.) weszło w skład Księstwa Warszawskiego. W dobie Królestwa Polskiego po kongresie wiedeńskim (1814-15 r.) nastąpiła odbudowa i rozwój miasta. W 1825 r. przeprowadzono przez Piaseczno szosę łączącą Warszawę z Warką. Powstanie styczniowe zahamowało rozwój Piaseczna. Pod miastem miała miejsce potyczka z wojskami rosyjskimi, w której zginęło 12 powstańców. Proboszcz piaseczyński ks. Ludwik Czajewicz został zesłany na Syberię za pomoc udzielaną powstańcom. W 1869 r. Piaseczno oraz wielu innym miastom Królestwa Polskiego odebrano prawa miejskie. Była to jedna z represji rządu carskiego za powstanie styczniowe. Pod koniec XIX w. rozpoczął się ponowny szybki rozwój Piaseczna. W 1913 r. miasto miało 4395 mieszkańców, w tym znaczny odsetek Żydów. Do rozbiorów miasto miało przywilej *de non tolerandis Judaeis*, natomiast od 1795 r. nastąpił silny napływ ludności żydowskiej, która stawała się coraz liczniejszą grupą narodowo-religijną w mieście. Piaseczno wyrastało na centrum rzemieślniczo-handlowe dla okolicznych osiedli.

W 1898 r. rozpoczęto budowę kolei wąskotorowej do Służewa i Wilanowa, a w 1899 r. do Góry Kalwarii. W 1900 r. linia dotarła do Gołkowa. W 1911 r. powstało Towarzystwo Akcyjne Warszawskich Dróg Żelaznych Podjazdowych z udziałem kapitału belgijskiego, które dokonało przebudowy istniejących linii oraz wymiany taboru kolejowego. Budowę linii od Gołkowa do Grójca i Jasiołka rozpoczęto w 1912 r., a w 1914 r. ukończono i rozpoczęto regularną komunikację pomiędzy Warszawą a Grójcem. Z linią połączono także cukrownię "Czersk" w Jasiołku.

Po wybuchu I wojny światowej, we wrześniu i październiku 1914 r. podczas ofensywy niemieckiej Piaseczno znalazło się na linii frontu. Większość mieszkańców uciekła przed nadchodzącym frontem do Warszawy. Miasto zostało przejściowo zajęte przez Niemców. W trakcie walk zniszczono wiele domów oraz uszkodzono kościoły. Podczas następnej ofensywy państw centralnych, rozpoczętej bitwą gorlicką w 1915 r., wojska rosyjskie zostały wyparte z całego obszaru Królestwa. Cofające się wojska rosyjskie wywoziły tabor kolejowy oraz niszczyły budynki i urzędnictwo. Ewakuowano wielu mieszkańców. Niemcy wkroczyli do Piaseczna w sierpniu 1915 r. Na fali stopniowego przywracania autonomii Królestwa Polskiego w 1916 r. Piaseczno odzyskało prawa miejskie.

11 listopada 1918 r. strażacy pod wodzą Wacława Kauna rozbroili posterunek niemieckiej żandarmerii. Kaun został wybrany w dwa dni później burmistrzem Piaseczna. W 1918 r. uruchomiono elektrownię miejską, w mieście działało kilka niewielkich zakładów przemysłowych. Specjalnością miejscowego rzemiosła były szewstwo. W 1934 r. przeprowadzono przez Piaseczno normalnotorową linię kolejową (Warszawa-Radom). Okres międzywojenny zaznaczył się szybkim rozwojem osiedli letniskowych w okolicach miasta – historycznie tzw. „Zalesia Las”, „Zalesia Ogród”, „Zalesia Adamów”, „Gołkowa-Letniska”. Osiedla te, obecnie dzielnice Piaseczna, których nazwy uległy współcześnie niewielkiej zmianie, stanowią cenne, przekształcone w niewielkim stopniu, zespoły urbanistyczne. W dniach 9-10 września 1939 r. miasto zostało zajęte przez niemiecką I Dywizję Pancerną idącą na Warszawę. Walki doprowadziły do poważnych zniszczeń w północnej części Piaseczna. W listopadzie 1940 r. Niemcy zorganizowali getto w południowej części miasta w rejonie ulic Świętojańskiej, Jerozolimskiej, Topolowej, Czajewicza i Krótkiej. Od grudnia 1940 r. do lutego 1941 r. przesiedlono ludność żydowską do getta warszawskiego (około 3 500 osób), gdzie podzielili los warszawskich Żydów. W mieście i okolicach Armia Krajowa przeprowadziła kilka większych akcji, m.in. likwidacja archiwum w piaseczyńskim *arbeitsamcie*. 1 Sierpnia 1944 r. AK w Piasecznie rozpoczęła walki będące integralną częścią powstania warszawskiego. W wyniku przewagi nieprzyjaciela oddziały powstańcze musiały wycofać się do lasów, gdzie tworzone jednostki partyzanckie. Piaseczno zostało oswobodzone spod okupacji niemieckiej 17 stycznia 1945 r. przez 1 Brygadę Pancerną im. Bohaterów Westerplatte.

Po wojnie miasto pozostawało dalej niewielkim ośrodkiem rzemieślniczo-usługowym. W 1952 r. sytuacja zaczęła się zmieniać – Piaseczno zostało stolicą powiatu. Do miasta przyłączono okoliczne osady – Gołków-Letnisko, Zalesie Dolne (czyli połączone osiedla: Zalesie Las, Zalesie Ogród i Zalesie Adamów), Wólkę Kozodawską Letnisko, Chyliczki Dworskie, gromadę Orężna. Rozpoczęła się także rozbudowa przemysłu. W 1956 r. zbudowano Zakłady Lamp Oscyloskopowych "Zelos", w 1957 r. Zakłady Lamp Nadawczych "Lamina", a w 1979 r. Zakład Kineskopowe Kolorowych "Unitra-Polkolor". W związku z forsowanym uprzemysłowieniem w 1971 r. uruchomiono linię autobusową Miejskich Zakładów Komunikacyjnych do Warszawy, a w 1983 r. uruchomiono połączenie trolejbusowe oraz wybudowano zajezdnię trolejbusowo-autobusową.

W okresie po obaleniu komunizmu w 1989 r., wzmocniły się tendencje prowadzące do łączenia Piaseczna z Warszawą w jeden funkcjonalny organizm miejski. Między obu miastami brak już wyraźnej przerwy w zabudowie, następuje wymiana funkcji handlowych i usługowych, znaczna część mieszkańców Piaseczna pracuje w Warszawie. Tak silne powiązania ze stolicą, największym ośrodkiem gospodarczym Polski, są niezwykle korzystne dla rozwoju Piaseczna, stwarzają jednak, poprzez silną presję inwestycyjną, zagrożenie dla ładu przestrzennego miasta.

5.2.2 Krajobraz kulturowy

W ramach ochrony dziedzictwa kulturowego MWKZ objął ochroną obszar urbanistycznej ochrony konserwatorskiej -obszar śródmieścia wyznaczony na mapach w załączniku graficznym do decyzji nr 8/2021, wpisany został do rejestru zabytków decyzją znak A-1620 z dnia 22 stycznia 2021 roku .

5.2.3 Zabytki nieruchome

Na podstawie zarządzenia Nr UiA.0050.1.2016 Burmistrza Miasta i Gminy Piaseczno z dnia 25 lutego 2016 roku założona została Gminna Ewidencja zabytków (GEZ) Gminy Piaseczno w formie zbioru kart adresowych. Zgodnie z art. 22 pkt 5 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 710 ze zm.), w GEZ'ie ujęte powinny być także:

- 1) zabytki nieruchome wpisane do rejestru (na podstawie wykazu Mazowieckiego Wojewódzkiego Konserwatora zabytków);
- 2) inne zabytki nieruchome znajdujące się w wojewódzkiej ewidencji zabytków;
- 3) inne zabytki nieruchome wyznaczone przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta) w porozumieniu z wojewódzkim konserwatorem zabytków.

5.2.4 Zabytki ruchome

Zabytki ruchome są wpisane zgodnie z Rejestrem Zabytków będących w dyspozycji MWKZ w Warszawie i UMiG nie posiada ich wykazu. Burmistrz nie prowadzi ewidencji zabytków ruchomych, informacje na temat obiektów ruchomych wpisanych do Rejestru Zabytków z terenu Gminy Piaseczno znajdują się w zasobach Mazowieckiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

5.2.5 Zabytki archeologiczne

Badania powierzchniowe w ramach programu AZP na terenie Gminy Piaseczno przeprowadzono w latach:

- 1) 1988 – obszary AZP: 61-67, 60-65, 60-66, 60-67
- 2) 1989 – obszar AZP 59-67
- 3) 1993 – obszar AZP 62-65
- 4) 1994 – obszar AZP 61-65

Zidentyfikowano 184 stanowiska archeologiczne. Są to głównie zachowane w ziemi ślady dawnego osadnictwa o różnej chronologii od młodszej epoki kamienia (3500 p.n.e.) po okres nowożytny (XIV – XVII) oraz cmentarzyska datowane na epokę brązu i okres wpływów rzymskich. Pod względem chronologicznym przeważają osady kultury łużyckiej z epoki brązu i kultury przeworskiej z okresu wpływów rzymskich oraz wczesnośredniowieczne. Osadnictwo późnośredniowieczne i nowożytne w głównej mierze koncentruje się w pobliżu współczesnych miejscowości, potwierdzając ich dawną metrykę.

Stanowiska skupiają się głównie w dolinie rzeki Jeziorki i na jej górnych tarasach oraz w zachodniej części gminy w sąsiedztwie cieków i zbiorników wodnych. Dwa spośród stanowisk wpisane zostały do rejestru zabytków, są to:

- 1) stanowisko nr AZP 61-66/4 w Jazgarzewie, wpis z dnia 02.10.1974 r. pod nr C 94 - wielofazowa osada datowana od okresu neolitu po okres wczesnego średniowiecza oraz miejsce produkcji żelaza z okresu wpływów rzymskich przypisane kulturze przeworskiej;
- 2) stanowisko nr AZP 61-66/5 w Wólce Pęczerskiej, wpis z dnia 15.01.1973 r. pod nr C 74 - osada datowana na okres wpływów rzymskich oraz na okres średniowiecza, ponadto miejsce produkcji żelaza z okresu wpływów rzymskich przypisane kulturze przeworskiej.

W roku 2012 Narodowy Instytut Dziedzictwa rozpoczął program weryfikacji stanowisk wpisanych do Rejestru Zabytków. Obydwa stanowiska rejestrowe, znajdujące się na terenie Gminy Piaseczno zostały zweryfikowane pozytywnie. Do ewidencji włączono również 13 stanowisk znanych z danych archiwalnych i literatury, których bliższa lokalizacja nie jest możliwa ze względu na niedostateczne bądź mało precyzyjne informacje dotyczące miejsca i sposobu odkrycia zabytków.

Zabytki archeologiczne zarejestrowane na terenie gminy Piaseczno nie posiadają charakterystycznej formy terenowej, która pozwalałaby na ich wyekspozowanie w celu podwyższenia walorów turystyczno-krajoznawczych regionu.

Dodatkową ochroną prawną objęto strefy ochrony archeologicznej rozproszonego osadnictwa pradziejowego oznaczone literą „A” wyznaczone w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Piaseczno jako pierwsza gmina na Mazowszu przeprowadziła pełną wektoryzację danych MWKZ o dziedzictwie archeologicznym oraz zautomatyzowała ich wykorzystanie w czynnościach urzędowych, jako innowacyjne narzędzie stosowane przez samorząd w ochronie zabytków. Wykorzystując wolne oprogramowanie QGIS, zinwentaryzowano i umieszczono w Systemie Informacji Przestrzennej Gminy Piaseczno warstwę, która prezentuje lokalizację stanowisk archeologicznych na terenie gminy. Jest to przydatne narzędzie dla urzędników, zwłaszcza z Wydziału Architektury i Urbanistyki. Używają go przy wykonywaniu wypisów i wyrysów z miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz do przygotowywania decyzji o warunkach zabudowy i decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego. Warstwa ta jest także znakomitym narzędziem poglądowym dla mieszkańców.

 <p>MAZOWIECKI WOJEWÓDZKI KONSERWATOR ZABYTKÓW</p>	<p>Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Warszawie ul. Nowy Świat 18/20, 00-373 Warszawa tel. (+48) 22 443 04 00, fax (+48) 22 443 04 01 www.mwzkz.pl</p>	<p>Warszawa, 27.12.2016 r.</p>
<p>WA.020.34.2016.BR</p>	<p>URZĄD MIASTA I GMINY PIASECZNO KANCELARIA</p> <p>wpłynęło 2016-12-30 dnio 1094948 i do JUA Rok miesiąc dzień Nr sprawy 5</p>	
<p>5810</p>	<p>Burmistrz Miasta i Gminy Piaseczno ul. Kościuszki 5 05-500 Piaseczno</p>	
<p>Mazowiecki Wojewódzki Konserwator Zabytków, w odpowiedzi na pismo dot. wektoryzacji stanowisk archeologicznych w gminie Piaseczno (nr pisma <i>UiA.G.6724.671.2016.PK – data wpływu: 22.12.2016 r.</i>) uprzejmie informuje, iż pozytywnie opiniuje przedstawioną dokumentację dotyczącą szczegółowej inwentaryzacji stanowisk archeologicznych Gminy Piaseczno. W załączeniu do niniejszego pisma odsyłamy 2 egzemplarze wersji papierowej (opieczątowane i opisane) zgodnie z Państwa prośbą.</p> <p>Jednocześnie Mazowiecki Wojewódzki Konserwator Zabytków pragnie zaznaczyć, iż zgodnie z naszą wiedzą jest to pierwsza gmina, która wprowadza najnowsze osiągnięcia w zakresie wektoryzacji i automatyzacji danych o dziedzictwie archeologicznym, jest to wspaniały przykład na stosowanie dobrych praktyk w ochronie zabytków.</p>		
<p>Prace nad przeniesieniem analogowych informacji do przestrzennej bazy danych trwały od września do grudnia 2016 roku. Wdrożenie tego rozwiązania spotkało się z dużym uznaniem Mazowieckiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w 2016 roku wyrażone pismem WA.020.34.2016.BR</p>		

5.2.6 Zabytki w zbiorach muzealnych i innych

Aktualnie Gmina Piaseczno jest na etapie tworzenia muzeum i zbiory znajdujące się w archiwach Centrum Kultury w Piasecznie przejdą docelowo w zarząd nowego muzeum.

5.2.7 Dziedzictwo niematerialne

Centrum Kultury, Biblioteka Publiczna w Piasecznie oraz Biuro Kultury i Promocji aktywnie działają w zakresie ochrony lokalnej tożsamości m.in. poprzez publikacje o tematyce historycznej. Jest to zadanie realizowane sukcesywnie, także poprzez wsparcie oddolnych inicjatyw społecznych, głównie dzięki działaniu NGO (np. Towarzystwo Przyjaciół Piaseczna, Towarzystwo Przyjaciół Zalesia Dolnego, itd.).

5.3 Zabytki objęte prawnymi formami ochrony

Prawne formy ochrony zabytków zgodnie z art. 7 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami z dnia 23 lipca 2003 r. w odniesieniu do zasobu występującego na obszarze gminy z uwzględnieniem:

- 1) wpisu do rejestru zabytków,
- 2) uznania za pomnik historii,
- 3) utworzenia parku kulturowego,
- 4) ustalenia ochrony w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego albo w decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego, decyzji o warunkach zabudowy, decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej, decyzji o ustaleniu lokalizacji linii kolejowej lub decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji w zakresie lotniska użytku publicznego.

Na terenie Gminy Piaseczno nie występują obiekty wpisane na Listę Skarbów Dziedzictwa.

5.4 Zabytki w gminnej ewidencji zabytków

Zestawienia statystyczne (wraz z komentarzem) oraz ocenę ochrony całego dziedzictwa kulturowego, w tym w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego zawarto w Kartach zabytku nieruchomego w obowiązującej Gminnej Ewidencji Zabytków nr UiA.0050.1.2016. Należy podkreślić, że zgodnie z art. 21 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami podstawą do sporządzania programów opieki jest gminna ewidencja zabytków.

5.5 Zabytki o najwyższym znaczeniu dla gminy

Podsumowaniem analizy dziedzictwa kulturowego gminy są charakterystyczne obiekty dla tego obszaru. Gmina Piaseczno prowadzi systematycznie wielopłaszczyznowe działania poprawy stanu zachowania lokalnego dziedzictwa kulturowego oraz wspiera poprawę stanu ich zachowania, m.in. następujących zabytków:

- 1) przestrzenny układ komunikacyjny Grójeckiej Kolei Dojazdowej wraz z budynkami i urządzeniami, w szczególności wszystkie dworce, perony, torowiska i pełna infrastruktura kolejowa oraz techniczna – decyzja MWKZ nr 1586-A;

- 2) GEZ 135 - kościół pod wezwaniem św. Anny w Piasecznie chroniony w rejestrze zabytków decyzją MWKZ z dnia 17 listopada 1959 roku A-1078 „wraz z wystrojem architektonicznym i plastycznym wnętrza i najbliższym otoczeniem w promieniu 50 metrów”;
- 3) GEZ 103 - cmentarz parafialny św. Anny chroniony w rejestrze zabytków decyzją MWKZ z dnia 1 lutego 1991 roku (A-1324);
- 4) GEZ 55 – Piaseczno, Chyliczkowska – działki ew. 7/11, 7/12, 8/7, obręb 27 – park – datowanie XVIII - XIX wiek – A-1184 z dnia 30-07-1981 r.
- 5) GEZ 56 – Piaseczno, Chyliczkowska – budynek gospodarczy (stodoła) na terenie posesji wpisanej do rejestru zabytków (na tyłach „Poniatówki”) – datowanie przed 1939 – A-1184 z dnia 30-07-1981 r.;
- 6) GEZ 57 – Piaseczno, Chyliczkowska 20 C – budynek mieszkalno -administracyjny (Dom Nauczycielski) – wraz z zielenią - park – lata 20 te XX wieku – A-1184 z dnia 30-07-1981 r.;
- 7) GEZ 58 – Piaseczno, Chyliczkowska 20 D – dom na terenie posesji wpisanej do rejestru zabytków – datowanie pocz. XX wieku – A-1184 z dnia 30-07-1981 r.;
- 8) GEZ 59 – Piaseczno, Chyliczkowska 20 E – szkoła (Żeńska Szkoła Gospodarstwa Wiejskiego) – wraz z zielenią - park – datowanie 1899 -1902 r. – A-1184 z dnia 30-07-1981 r.
- 9) GEZ 60 – Piaseczno, Chyliczkowska 20 F – budynek gospodarczy (stajnie i obory - obecnie mieszkalny) na terenie posesji wpisanej do rejestru zabytków – datowanie 1934 r. – A-1184 z dnia 30-07-1981 r.;
- 10) GEZ 61 – Piaseczno, Chyliczkowska 20 G – willa (pałacyk, tzw. "Poniatówka") – wraz z zielenią – park – datowanie XVIII/XIX wiek - A-1184 z dnia 30-07-1981 r.;
- 11) GEZ 110 – Piaseczno - Królowej Jadwigi 11 – willa – datowanie 1929 r. - A-881 z dnia 06-11-2009 r.;
- 12) GEZ 12 – kościół pod wezwaniem św. Rocha w Jazgarzewie chroniony w rejestrze zabytków decyzją MWKZ z dnia 9 czerwca 2000 roku (A- 960);
- 13) GEZ 215– Złotokłos – park (przy skrzyżowaniu ul. Mrokowskiej i Piaseczyńskiej, na osi ul. 3 Maja) – datowanie: XVIII-XIX wiek - Wojewódzka Ewidencja Zabytków 1976;
- 14) GEZ 67 - Dworzec PKP – stacja Piaseczno chroniony w rejestrze zabytków - obiekt wzniesiony w 1934 roku, położony przy ul. Dworcowej 9 w Piasecznie został wpisany do rejestru zabytków;
- 15) wpis do rejestru zabytków województwa mazowieckiego historycznego układu urbanistycznego miasta Piaseczna decyzją z dnia 22 stycznia 2021 roku pod nr **A-1620**.

6 Ocena stanu dziedzictwa kulturowego gminy. Analiza szans i zagrożeń (SWOT¹)

W tym rozdziale dokonano analizy szans i zagrożeń (poprzez wskazanie mocnych i słabych stron) wynikającej z oceny stanu dziedzictwa kulturowego i uwarunkowań jego ochrony oraz realizowanej przez gminę polityki rozwoju przestrzennego i społeczno-gospodarczego. Dokonana analiza ma pomóc w określeniu podstawowych priorytetów gminnego programu opieki nad zabytkami. Perspektywy rozwoju pod kątem wykorzystania zasobów dziedzictwa kulturowego gminy – mocne i słabe strony oraz wynikające stąd szanse i zagrożenia dla ochrony środowiska kulturowego:

Mocne strony	Słabe strony	Szanse	Zagrożenia
1) Przynależność do wewnętrznego kręgu obszaru Metropolitalnego Warszawy 2) Bogate zasoby dziedzictwa kulturowego, przede wszystkim rzadko spotykane w takim zagęszczeniu wysokiej klasy obiekty rezydencjonalne w Zalesiu Dolnym, a także historyczne centrum miasta Piaseczna 3) Urozmaicony krajobraz 4) Wolne tereny rekreacyjne 5) Duża liczba miejsc noclegowych	1) Przekształcanie się gminy w „sypialnię” Warszawy i związana z tym zmiana jej charakteru 2) Zbyt słabe wykorzystanie krajobrazu oraz walorów przyrodniczych i kulturowych gminy 3) Niepełna identyfikacja oraz oznakowanie obiektów dziedzictwa kulturowego 4) Niezbyt szerokie działania na rzecz promocji gminnych zabytków	1) Wykorzystanie środków europejskich dla rewitalizacji oraz promocji dziedzictwa kulturowego gminy 2) Tworzenie programów finansowych umożliwiających właściwe zagospodarowanie niszczących obiektów zabytkowych 3) Wykorzystanie tradycji historycznej dla rozwoju tożsamości lokalnej oraz dla zwiększenia atrakcyjności turystycznej gminy 4) Możliwość wykorzystania przepisów prawnych do poprawy stanu środowiska kulturowego 5) Nastawienie na większą dbałość o przestrzeń publiczną, krajobraz, architekturę w celu podniesienia atrakcyjności turystycznej gminy	1) Czynniki zewnętrzny - silna presja inwestycyjna związana z bezpośrednim sąsiedztwem Warszawy 2) Czynniki wewnętrzny – duże ryzyko utraty zabytków architektury ze względu na brak opieki właścicielskiej nad wieloma obiektami 3) Zagrożenie zabytków w wyniku niewłaściwie przeprowadzanych ich remontów 4) Czynniki wewnętrzny i zewnętrzny - brak skutecznych procedur administracyjnych zapobiegających niszczeniu zabytków 5) Czynniki wewnętrzny - brak systemu zachęt finansowych do podejmowania remontów i prac konserwatorskich w obiektach wpisanych do gminnej ewidencji zabytków

¹ Akronim od angielskich słów *strengths, weaknesses, opportunities* oraz *threats* czyli *silne strony, słabe strony, szanse* oraz *zagrożenia*.

7 Założenia programowe

Opracowanie gminnego programu opieki nad zabytkami wymaga zaangażowania władz gmin oraz pracowników samorządowych odpowiedzialnych za sprawy związane z ochroną i opieką nad zabytkami. W związku, z czym GPOnZ był współtworzony w szczególności przez wydziały UMiG Piaseczno odpowiedzialne za projektowanie oraz wdrażanie inwestycji gminnych.

7.1 Cel

Art. 87 ust. 2 ustawy z dnia 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami wskazuje cele, jakim ma służyć sporządzenie gminnego programu opieki nad zabytkami. Są to w szczególności:

- 1) uwzględnienie uwarunkowań ochrony zabytków, w tym krajobrazu kulturowego i dziedzictwa archeologicznego, łączenie z uwarunkowaniami ochrony przyrody i równowagi ekologicznej;
- 2) zahamowanie procesów degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania;
- 3) podejmowanie działań zwiększających atrakcyjność zabytków dla potrzeb społecznych, turystycznych i edukacyjnych oraz wspieranie inicjatyw sprzyjających wzrostowi środków finansowych na opiekę nad zabytkami;
- 4) określenie warunków współpracy z właścicielami zabytków, eliminujących sytuacje konfliktowe związane z wykorzystaniem tych zabytków;
- 5) podejmowanie przedsięwzięć umożliwiających tworzenie miejsc pracy związanych z opieką nad zabytkami.

7.2 Priorytety programu opieki

Określono priorytety gminnego programu opieki nad zabytkami (z uwzględnieniem celów wymienionych w ustawie o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami) wynikające z diagnozy stanu dziedzictwa kulturowego i oceny opracowań strategicznych dotyczących rozwoju społeczno-gospodarczego oraz ze studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy. Priorytety sformułowano w perspektywie wieloletniej.

Zgodnie z przytoczonymi wyżej przepisami ustawowymi ochrona zabytków należy do zadań własnych gminy. Wiążące dla gminy są ustalenia w zakresie ochrony środowiska kulturowego wynikające z prawa lokalnego – m.in. lokalnego programu rewitalizacji oraz studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Ustalono poniżej priorytety, cele strategiczne i wynikające z nich cele operacyjne oraz kierunki działania wyznaczają politykę gminy w zakresie ochrony zabytków na lata 2022-2025.

Konkretne działania wymienione poniżej sugeruje się przydzielić do poszczególnych Wydziałów Urzędu Miasta i Gminy Piaseczno zgodnie z decyzją Burmistrza.

PRIORYTETY:

PRIORYTET 1. Zahamowanie procesów degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania oraz poprawa i utrwalenie ładu przestrzennego zgodnie z zasadą dobrej kontynuacji

PRIORYTET 2. Wykorzystanie dziedzictwa kulturowego dla promocji turystycznej gminy i utrwalenia tożsamości lokalnej mieszkańców gminy

7.3 Kierunki działań programu opieki

W tej części dla realizacji wyznaczonych priorytetów określono długofalowe kierunki działań (wykraczające często ponad 4-letni okres obowiązywania programu) wraz z oczekiwanymi rezultatami:

CEL STRATEGICZNY 1. Wykorzystanie środków prawnych dla poprawy ładu przestrzennego oraz stanu zachowania obiektów zabytkowych

CEL STRATEGICZNY 2. Finansowanie ze środków gminy działań związanych z ochroną zabytków

CEL STRATEGICZNY 3. Wspieranie inicjatyw sprzyjających ochronie zabytków

CEL STRATEGICZNY 4. Promocja dziedzictwa kulturowego gminy

CEL STRATEGICZNY 5. Umocnienie tożsamości lokalnej mieszkańców gminy

7.4 Zadania programu opieki

Przyjęto kierunki działań i wskazano zadania wyznaczone na 4 lata obowiązywania programu opieki. Możliwy jest podział realizacji zadań na podokresy w powiązaniu z ustawowym obowiązkiem złożenia po 2 latach przez władze gminy sprawozdania z wykonania programu opieki.

7.4.1 CEL STRATEGICZNY 1

Działania wynikające z realizacji Celu Strategicznego 1 mają za zadanie wykorzystanie instrumentów prawnych, przewidzianych przez ustawy o ochronie zabytków oraz planowaniu przestrzennym, do ochrony dziedzictwa kulturowego Miasta i Gminy Piaseczno.

CELE STRATEGICZNE	KIERUNKI DZIAŁAŃ	ZADANIA	TERMINARZ
CEL STRATEGICZNY 1. Wykorzystanie środków prawnych dla poprawy ładu przestrzennego oraz stanu zachowania obiektów zabytkowych	KIERUNKI DZIAŁAŃ 1. Wykorzystanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i innych instrumentów planistycznych, jako instrumentu przyczyniającego się do poprawy ładu przestrzennego gminy oraz ochrony zabytków	1) ZADANIE Uchwalanie i aktualizacja miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla obszarów o wysokiej wartości środowiska kulturowego, uwzględniających kwestie ochrony środowiska kulturowego wraz z wykorzystywaniem możliwości ustalania ochrony zabytków na podstawie zapisów w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego	Sukcesywnie
		2) ZADANIE Ujmowanie w decyzjach o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego i decyzjach o warunkach zabudowy zapisów o ochronie obiektów i obszarów wpisanych do rejestru zabytków i gminnej ewidencji zabytków	Sukcesywnie w miarę wydawania decyzji
	KIERUNKI DZIAŁAŃ 2. Monitorowanie stanu zachowania zabytków oraz sporządzenie na tej podstawie zaktualizowanej Gminnej Ewidencji Zabytków i nowej edycji „Programu opieki nad zabytkami”	3) ZADANIE Aktualizacja danych Gminnej Ewidencji zabytków w zakresie obiektów nieruchomości na podstawie oględzin w terenie	Sukcesywnie, co dwa lata, każdorazowo w ramach nowej edycji programu opieki nad zabytkami lub sprawozdania z realizacji „Programu opieki nad zabytkami”
		4) ZADANIE Aktualizacja spisu stanowisk archeologicznych na terenie gminy	Co cztery lata, każdorazowo w ramach nowej edycji programu opieki nad zabytkami
		5) ZADANIE Sporządzenie sprawozdania z realizacji „Programu opieki nad zabytkami”	W powiązaniu z ustawowym obowiązkiem złożenia po 2 latach przez władze gminy sprawozdania z wykonania programu opieki
		6) ZADANIE Sporządzenie następnej edycji „Programu opieki nad zabytkami”	Do grudnia 2025 r.
	KIERUNKI DZIAŁAŃ 3. Współpraca z władzami konserwatorskimi w zakresie zabezpieczenia i objęcia ochroną prawną szczególnie wartościowych zabytków	7) ZADANIE Współpraca przy opracowywaniu wniosków do Mazowieckiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków o wpisanie najcenniejszych zabytków do Rejestru Zabytków	Sukcesywnie

		8) ZADANIE Informowanie władz konserwatorskich o zagrożeniu budowli zabytkowych i ładu przestrzennego w gminie	Sukcesywnie
	KIERUNKI DZIAŁAŃ 4. Poprawy, jakości środowiska kulturowego oraz konsultacje społeczne z mieszkańcami w celu popularyzacji wiedzy o lokalnym dziedzictwie	9) ZADANIE Opracowanie kolejnej edycji Lokalnego Programu Rewitalizacji uwzględniającej środowisko kulturowe	Sukcesywnie
		10) ZADANIE Rejon dworca PKP w Piasecznie – koncepcja urbanistyczna – uzyskanie wytycznych urbanistycznych do MPZP (kształtowanie ładu przestrzennego) we współpracy z mieszkańcami - konsultacje	2021-2025
		11) ZADANIE Śródmieście Piaseczna – koncepcja urbanistyczna – uzyskanie wytycznych urbanistycznych do MPZP (kształtowanie ładu przestrzennego) - we współpracy z mieszkańcami - konsultacje	2021-2025

7.4.2 **CEL STRATEGICZNY 2**

W ramach Celu Strategicznego 2 ujęte są działania mające na celu wykorzystanie środków finansowych Miasta i Gminy Piaseczno dla poprawy stanu substancji zabytkowej obiektów należących do Gminy, jak też dofinansowanie prac remontowych/restauracyjnych wykonywanych przez właścicieli w obiektach (nienależących do Gminy) wpisanych do Rejestru Zabytków oraz w miarę możliwości, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, dotyczącymi dofinansowania Gminnej Ewidencji Zabytków.

CELE STRATEGICZNE	KIERUNKI DZIAŁAŃ	ZADANIA	TERMINARZ
CEL STRATEGICZNY 2. Finansowanie ze środków gminy działań związanych z ochroną zabytków	KIERUNKI DZIAŁAŃ 5. Dbałość o stan zachowania zabytków będących własnością gminy	12) ZADANIE Remonty i restaurowanie obiektów zabytkowych będących własnością lub we władaniu gminy, w sposób zgodny z zaleceniami konserwatorskimi	Sukcesywnie
		13) ZADANIE Centrum Kultury, hala widowiskowa – poprawa infrastruktury	2022-2025
		14) ZADANIE Modernizacja budynku „Dom Zośki” – prace projektowe + realizacja – Poprawa infrastruktury	2018-2025
		15) ZADANIE Modernizacja budynku „Mleczarni” w Piasecznie – poprawa infrastruktury	2022-2025
		16) ZADANIE Modernizacja budynku przy Placu Piłsudskiego 1 w Piasecznie – poprawa infrastruktury	2021-2023
		17) ZADANIE	2022-2030

		Modernizacja pałacu tzw. „Platerówki” w Parku Miejskim w Piasecznie – poprawa infrastruktury	
		18) ZADANIE Modernizacja zabytkowego budynku Poniatówki w Parku Miejskim – projekt + realizacja – poprawa infrastruktury	2018-2025
		19) ZADANIE Modernizacja zespołu budynków kolejki wąskotorowej wraz z zagospodarowaniem terenu – poprawa infrastruktury	2015-2025
		20) ZADANIE Obsługa komunikacyjna historycznego zespołu budynków dawnej Szkoły Gospodarstwa Wiejskiego w Piasecznie – poprawa infrastruktury	2021-2023
		21) ZADANIE Park Miejski w Piasecznie – uzupełnienie zagospodarowania – poprawa infrastruktury	2021-2025
		22) ZADANIE Przebudowa i modernizacja budynku Starej Plebani w Parafii P.W. św. Anny w Piasecznie wraz ze zmianą sposobu użytkowania na budynek muzealno-konferencyjny – poprawa infrastruktury	2014-2024
		23) ZADANIE Przebudowa i rozbudowa budynku użyteczności publicznej przy ul. Puławskiej 3 w Piasecznie dla potrzeb galerii sztuki współczesnej – poprawa infrastruktury	2018-2023
		24) ZADANIE Renowacja budynków przy ul. Warszawskiej 2 oraz Placu Piłsudskiego 3 i 4 w Piasecznie (odtworzenie pierzei wschodniej Rynku) poprawa infrastruktury	2020-2025
		25) ZADANIE Rewaloryzacja Parku Rostworowskich w Złotokłosie – poprawa infrastruktury	2019-2024
		26) ZADANIE Zagospodarowanie terenu przyległego do Parku im. Księżąt Mazowieckich – poprawa infrastruktury	2020-2024
		27) ZADANIE Zagospodarowanie terenu Stacji kolejki wąskotorowej przy ul. Stofecznej w Piasecznie – poprawa infrastruktury	2020-2023
		28) ZADANIE Zespół Przyrodniczo-Krajobrazowy Górki Szymona – uzupełnienie	2019-2024

		infrastruktury – poprawa infrastruktury	
	KIERUNKI DZIAŁAŃ 6. Stworzenie zachęt finansowych zmierzających do poprawy stanu zachowania zabytków dla właścicieli obiektów wpisanych do Rejestru Zabytków oraz Gminnej Ewidencji Zabytków	29) ZADANIE Stworzenie i utrzymanie ram prawnych umożliwiających przyznawanie dotacji do remontów poprawiających stan zachowania obiektów wpisanych do Gminnej Ewidencji Zabytków z budżetu Gminy Piaseczno	Sukcesywnie
		30) ZADANIE Udzielanie dotacji z budżetu Gminy Piaseczno na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy obiektach wpisanych do Gminnej Ewidencji Zabytków, oraz rozważenie możliwości wprowadzenia ulg podatkowych dla właścicieli tych obiektów	Sukcesywnie
		31) ZADANIE Aktualizacja uchwały Rady Miejskiej w Piasecznie w sprawie określenia zasad udzielania dotacji na sfinansowanie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków	Sukcesywnie

7.4.3 CEL STRATEGICZNY 3

Działania ujęte w ramach realizacji Celu Strategicznego 3 mają za zadanie wspieranie inicjatyw właścicieli nieruchomości zabytkowych, inwestorów a także organizacji pozarządowych, zmierzających do poprawy stanu obiektów zabytkowych.

CELE STRATEGICZNE	KIERUNKI DZIAŁAŃ	ZADANIA	TERMINARZ
CEL STRATEGICZNY 3. Wspieranie inicjatyw sprzyjających ochronie zabytków	KIERUNKI DZIAŁAŃ 7. Pomoc przy pozyskiwaniu środków budżetowych i unijnych przeznaczonych na remonty i restauracje obiektów zabytkowych	32) ZADANIE Wsparcie i udzielanie porad dotyczących pozyskiwania środków zewnętrznych przeznaczanych na remonty i restauracje obiektów zabytkowych	sukcesywnie
		33) ZADANIE Podjęcie starań o uzyskanie dotacji z funduszy zewnętrznych, m.in. ministerialnych, wojewódzkich i europejskich, przeznaczonych na remonty i restaurację obiektów zabytkowych	sukcesywnie
	KIERUNKI DZIAŁAŃ 8. Wsparcie inwestorów oraz promocja wiedzy o możliwościach adaptacji obiektów zabytkowych na obiekty turystycznej i usługowej -wsparcie mieszkańców	34) ZADANIE Prowadzenie warsztatów mających na celu zapoznanie właścicieli zabytków z możliwościami rozwinięcia własnej działalności gospodarczej w oparciu o posiadane nieruchomości zabytkowe oraz wspieranie merytoryczne właścicieli w ich działaniach	sukcesywnie

	KIERUNKI DZIAŁAŃ 9. Powiązanie aktywizacji gospodarczej gminy z zabezpieczeniem i renowacją obiektów zabytkowych	35) ZADANIE Prowadzenie programu wspierania przedsiębiorców wykorzystujących w swej działalności obiekty zabytkowe – szczególnie w zakresie działalności piaseczyńskiego Centrum Przedsiębiorczości	sukcesywnie
--	--	---	-------------

7.4.4 CEL STRATEGICZNY 4

Działania wynikające z realizacji Celu Strategicznego 4 mają za zadanie promocję turystyczną gminy wśród jej mieszkańców, a także wśród potencjalnych turystów spoza gminy.

CELE STRATEGICZNE	KIERUNKI DZIAŁAŃ	ZADANIA	TERMINARZ
CEL STRATEGICZNY 4. Promocja dziedzictwa kulturowego gminy	KIERUNKI DZIAŁAŃ 10. Publikacja materiałów promujących dziedzictwo kulturowe gminy	36) ZADANIE Opracowanie przewodnika ukazującego dziedzictwo historyczne gminy oraz eksponującego zabytki, albumu i książek dokumentujących w formie naukowej dziedzictwo ziemi piaseczyńskiej na różnorodnych polach ekspresji a także walory krajobrazowe gminy	sukcesywnie
		37) ZADANIE Publikacja przewodnika, albumu i książek dokumentujących w formie naukowej dziedzictwo ziemi piaseczyńskiej na różnorodnych polach ekspresji na stronach internetowych gminy	sukcesywnie
		38) ZADANIE Wydanie przewodnika, albumu i książek dokumentujących w formie naukowej dziedzictwo ziemi piaseczyńskiej na różnorodnych polach ekspresji w formie papierowej	sukcesywnie
		39) ZADANIE Prowadzenie i aktualizacja mapy zabytków na terenie Miasta i Gminy Piaseczno – online w ramach Systemu Informacji Przestrzennej	sukcesywnie
		40) ZADANIE Promowanie map tematycznych zawierających obiekty zabytkowe w przewodnikach dotyczących Miasta i Gminy Piaseczno – online w ramach Systemu Informacji Przestrzennej	sukcesywnie
		41) ZADANIE Promowanie zabytków w prasie lokalnej poprzez serie artykułów zawierających zdjęcia, opis i historię obiektów oraz ludzi ich zamieszkujących	sukcesywnie
		42) ZADANIE Sponsoring i wspieranie konferencji naukowych, publikacji historycznych i pokonferencyjnych w zakresie przygotowania publikacji naukowych z merytoryczną współpracą ze strony uczelni wyższych – Promocja Gminy	2022-2025

7.4.5 CEL STRATEGICZNY 5

Działania zgrupowane w ramach celu strategicznego 5 mają na celu umocnienie tożsamości lokalnej mieszkańców gminy, co jest szczególnie ważne w związku z dużym udziałem ludności napływowej wśród nich.

CELE STRATEGICZNE	KIERUNKI DZIAŁAŃ	ZADANIA	TERMINARZ
CEL STRATEGICZNY 5. Umocnienie tożsamości lokalnej mieszkańców gminy	KIERUNKI DZIAŁAŃ 11. Zwiększenie wiedzy i świadomości społecznej na temat dziedzictwa kulturowego gminy	43) ZADANIE Wprowadzenie do programów szkolnych elementów wiedzy o regionalnym dziedzictwie kulturowym (także np. poprzez warsztaty oraz konkursy, itp.) Organizowanie w ramach zajęć szkolnych wycieczek krajoznawczych promujących dziedzictwo kulturowe regionu	sukcesywnie
		44) ZADANIE Uruchomienie lokalnego muzeum oraz eksponowanie lokalnych eksponatów historycznych ukazujących w szczególności wartość dziedzictwa historycznego Piaseczna – wybór dyrektora, przygotowanie strategii rozwoju i działania muzeum, przygotowanie dokumentacji formalno-prawnej do funkcjonowania muzeum	sukcesywnie
		45) ZADANIE Wprowadzenie pracowników Urzędu Miasta, policji, nauczycieli, właścicieli nieruchomości zabytkowych w kwestie związane z dziedzictwem kulturowym gminy i koniecznością jego ochrony	sukcesywnie
		46) ZADANIE Wydanie (wersja elektroniczna, papierowa w miarę możliwości finansowych) publikacji historycznych, albumów prezentujących oryginalne i różnorodne detale architektoniczne i rzeźbiarskie oraz ich piaseczyńską historię – z terenu miasta, gminy oraz zabytkowych cmentarzy – promocja Gminy – we współpracy z MWKZ	2022-2025
		47) ZADANIE Wsparcie merytoryczne i finansowe lokalnych stowarzyszeń, organizacji oraz oddolnych społecznych inicjatyw w zakresie popularyzacji wiedzy o zabytkowych cmentarzach, ochronie ich tożsamości, inwentaryzacji historycznych pomników nagrobnych	sukcesywnie
	KIERUNKI DZIAŁAŃ 12. Inne formy kultywowania tożsamości kulturowej mieszkańców gminy	48) ZADANIE Wykorzystanie imprez masowych organizowanych w gminie do ugruntowania tożsamości kulturowej mieszkańców gminy. Będzie szczególnie zwracana uwaga na udział lokalnych stowarzyszeń oraz promowania lokalnych produktów, będących elementem lokalnego dziedzictwa.	W czasie imprez masowych organizowanych przez Urząd Miasta i Gminy Piaseczno

8 Instrumentarium realizacji programu opieki nad zabytkami

Realizacja programu będzie się odbywać poprzez wskazane zadania gminy na rzecz osiągnięcia priorytetów w nim przyjętych. Podstawę niniejszego instrumentarium stanowią obowiązujące przepisy prawne i zawarte w nich regulacje dotyczące instrumentów prawno-ekonomicznych i finansów publicznych.

8.1 INSTRUMENTY PRAWNE

- 1) przepisy ustawowe;
- 2) programy określające politykę państwa i województwa w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego;
- 3) miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego;
- 4) wynikające z przepisów ustawowych dokumenty wydawane przez wojewódzkiego konserwatora zabytków.

8.2 INSTRUMENTY KOORDYNACJI

- 1) strategia rozwoju gminy;
- 2) plany rozwoju lokalnego;
- 3) programy rozwoju infrastruktury gminy;
- 4) programy ochrony środowiska przyrodniczego;
- 5) programy prac konserwatorskich;
- 6) studia, analizy i koncepcje;
- 7) plany rewitalizacji;
- 8) umowy i porozumienia;
- 9) kontrakty;
- 10) prowadzenie instytucji, w tym tworzenie podmiotów prawnych;
- 11) współpraca z wojewódzkim konserwatorem zabytków;
- 12) współpraca z sąsiednimi samorządami w celu wypracowania wspólnej polityki ochrony środowiska kulturowego i przyrodniczego;
- 13) współpraca z ośrodkami naukowymi i akademickimi;
- 14) współpraca z diecezją w zakresie ochrony i opieki nad zabytkami.

8.3 INSTRUMENTY FINANSOWE

- 1) dotacje;
- 2) subwencje;
- 3) dofinansowania;
- 4) nagrody;
- 5) zachęty finansowe;
- 6) zbiórki społeczne;
- 7) programy operacyjne uwzględniające finansowanie z funduszy Wspólnoty Europejskiej;
- 8) zwolnienie z podatku od nieruchomości;
- 9) alternatywne rozwiązania dofinansowań obiektów Gminnej Ewidencji Zabytków z innych obszarów np. ochrony środowiska (zmniejszenie emisji spalin), itp.

8.4 INSTRUMENTY SPOŁECZNE

- 1) pozyskanie poparcia społecznego na rzecz ochrony środowiska kulturowego;
- 2) edukacja kulturowa;
- 3) informacja nt. znaczenia dziedzictwa kulturowego dla rozwoju miasta i gminy;
- 4) współdziałanie z organizacjami społecznymi.

8.5 INSTRUMENTY KONTROLNE

- 1) monitoring stanu środowiska kulturowego;
- 2) aktualizacja bazy danych geodezji i gospodarki gruntami, infrastruktury technicznej, stanu zagospodarowania przestrzennego gminy, stanów technicznych obiektów zabytkowych, poziomu bezrobocia.

9 Zasady oceny realizacji programu opieki nad zabytkami

Podkreślono obowiązek sporządzania co dwa lata przez burmistrza sprawozdań z realizacji gminnego programu opieki nad zabytkami i przedstawiania ich radzie gminy. Wykonanie sprawozdania poprzedzi ocena poziomu realizacji gminnego programu uwzględniająca:

- 1) wykonanie zadań przyjętych do realizacji w okresie czteroletnim obowiązywania gminnego programu opieki nad zabytkami;
- 2) efektywność ich wykonania.

Zgodnie z ustawą o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, Burmistrz ma obowiązek sporządzania, co dwa lata sprawozdań z realizacji gminnego programu opieki nad zabytkami i przedstawiania go do akceptacji przez Radę Miejską.

Wyniki osiągnięte przy realizacji „Programu opieki nad zabytkami” oceniono na podstawie stopnia realizacji działań wyszczególnionych powyżej. Podobnie przygotowano sprawozdanie z realizacji „Programu Opieki nad Zabytkami Gminy Piaseczno na lata 2017-2020”, które to sprawozdanie zostały udostępnione w Biuletynie Informacji Publicznej Gminy Piaseczno. W ramach

sprawozdań z realizacji PONz skonsultowano podjęte działania z wydziałami merytorycznymi, które mają wpływ na zachowanie i dbanie o dziedzictwo na terenie Gminy Piaseczno i na podstawie tych materiałów powstał niniejszy program.

W zakresie ochrony zabytków konieczna jest ścisła współpraca odpowiednich służb państwowych, samorządowych, kościelnych oraz społecznych. Zachowanie dziedzictwa kulturowego ma bezpośredni związek z ochroną środowiska przyrodniczego. Połączone ze sobą turystyka historyczna i przyrodnicza stanowią atrakcję dla swojego regionu oraz dla gości z kraju i zagranicy. Potrzeba ratowania i ochrony zabytków jest naszym obywatelskim obowiązkiem. Czas transformacji wpłynął negatywnie na stan zabytków. Poważnym problemem stał się brak środków i społecznego zrozumienia dla idei ochrony naszego dziedzictwa.

Zgodnie z art. 87 ust 2 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami z dnia 23 lipca 2003 r. celem programu jest m.in.:

- 1) uwzględnianie uwarunkowań ochrony zabytków, w tym krajobrazu kulturowego i dziedzictwa archeologicznego, łącznie z uwarunkowaniami ochrony przyrody i równowagi ekologicznej;
- 2) zahamowanie procesów degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania;
- 3) wyeksponowanie poszczególnych zabytków oraz walorów krajobrazu kulturowego;
- 4) podejmowanie działań zwiększających atrakcyjność zabytków dla potrzeb społecznych, turystycznych i edukacyjnych oraz wspieranie inicjatyw sprzyjających wzrostowi środków finansowych na opiekę nad zabytkami;
- 5) określenie warunków współpracy z właścicielami zabytków, eliminujących sytuacje konfliktowe związane z wykorzystaniem tych zabytków;
- 6) podejmowanie przedsięwzięć umożliwiających tworzenie miejsc pracy związanych z opieką nad zabytkami.

Założenia programowe wcześniej obowiązującego „Programu Opieki nad Zabytkami Gminy Piaseczno na lata 2017 – 2020” zostały zrealizowane w stopniu dobrym i oceniono pozytywnie funkcjonowanie programu. Ze strony Gminy Piaseczno wszelkie prace konserwatorskie, budowlane dotyczące obiektów wpisanych do Gminnej Ewidencji Zabytków oraz rejestru zabytków były prowadzone w uzgodnieniu i zgodnie z wymogami Mazowieckiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, po uzyskaniu stosownej decyzji o prowadzeniu prac. W zakresie ochrony i opieki nad zabytkami, Gmina Piaseczno współpracuje z placówkami oświatowymi, kulturalnymi, stowarzyszeniami, organizacjami społecznymi, fundacjami i parafiami, promując wartości materialne oraz niematerialne dziedzictwa kulturowego naszej gminy.

Należy podkreślić, że realizacja Programu Opieki nad Zabytkami jest możliwa m.in. dzięki pełnej współpracy wszystkich wydziałów urzędu oraz zaangażowanych mieszkańców Miasta i Gminy Piaseczno.

10 Źródła finansowania programu opieki nad zabytkami

Ten rozdział ma charakter informacyjny, prezentujący przykładowe możliwości finansowania ochrony i opieki nad zabytkami na terenie gminy z uwzględnieniem środków:

- 1) publicznych (np. budżet państwa, budżety jednostek samorządów terytorialnych wszystkich szczebli, środki Unii Europejskiej, inne źródła zagraniczne), prywatnych (osób fizycznych, fundacji, osób prawnych, kościelnych itp.);
- 2) informacje o zasadach i kryteriach możliwości pozyskiwania ww. środków są dostępne na stronach internetowych i są aktualizowane, w związku z czym wymagają stałego monitoringu osób i instytucji zainteresowanych wsparciem;
- 3) program dotacyjny „Ochrona zabytków” ministra kultury i dziedzictwa narodowego - Portal wiedzy o zarządzaniu dziedzictwem w gminach (nid.pl) – „Ochrona zabytków”. Celem programu jest zachowanie materialnego dziedzictwa kulturowego, realizowane poprzez konserwację i rewaloryzację zabytków nieruchomości i ruchomych oraz ich udostępnianie na cele publiczne.
- 4) https://samorząd.nid.pl/baza_wiedzy/program-dotacyjny-ochrona-zabytkow-ministra-kultury-i-dziedzictwa-narodowego/
- 5) w miarę możliwości budżetowych Gminy Piaseczno, gdzie sugeruje się monitorować możliwość dotacji bezpośrednio z budżetu Gminy Piaseczno.

11 Realizacja i finansowanie przez gminę zadań z zakresu ochrony zabytków

Każdorocznie w budżecie Gminy Piaseczno są zapisane planowane i prowadzone przez gminę inwestycje związane z ochroną zabytków w ciągu 4 lat obowiązywania gminnego programu opieki nad zabytkami, w tym:

- zadania inwestycyjne dotyczące ochrony zabytków wprowadzone do wieloletniego programu inwestycyjnego (dotyczy zabytków będących własnością gminy),
- zadania inwestycyjne wprowadzone do gminnych programów przyjętych uchwałami rady gminy (programy rewitalizacji, rozwoju lokalnego, ochrony środowiska i gospodarki komunalnej itp.).

Dotyczy to zarówno czynności konserwatorskich, jak i prac remontowo-budowlanych (w tym także o charakterze komunalnym) przy:

- obiektach zabytkowych wpisanych do rejestru zabytków (nieruchomych, ruchomych i archeologicznych),
- obiektach ujętych w gminnej ewidencji zabytków,
- obszarach objętych ochroną konserwatorską (w tym wpisanych do rejestru zabytków oraz objętych ochroną na mocy zapisów w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, wskazanych do ochrony konserwatorskiej w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz na terenach parków kulturowych),
- związanych z pielęgnacją i rewaloryzacją zieleni zabytkowej (m.in. parki, ogrody, cmentarze, aleje).

W programie opieki niemożliwe niestety jest określenie dokładnego poziomu wysokości finansowania planowanych przez gminę zadań z zakresu opieki i ochrony dziedzictwa kulturowego (np. poprzez wskazanie udziału procentowego w corocznie uchwalanym

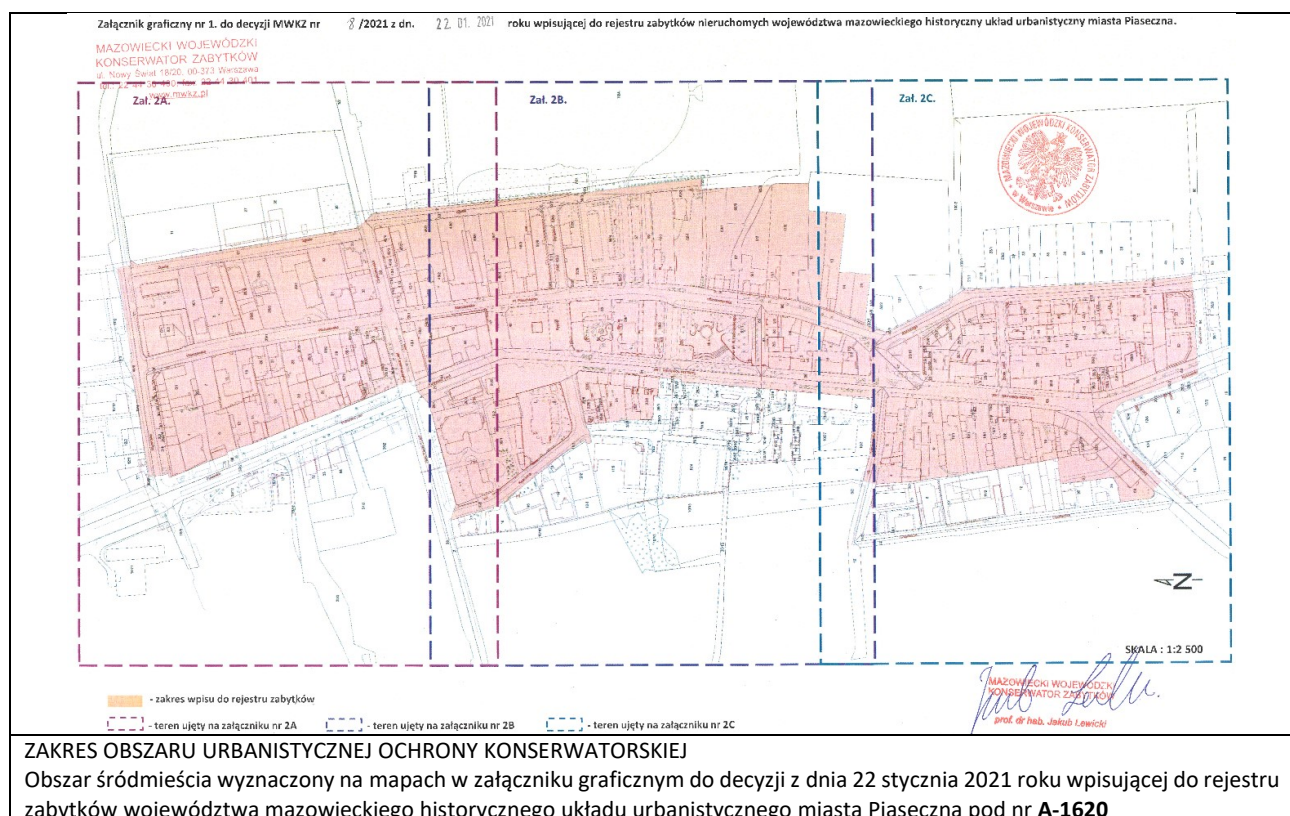
budżecie, ponieważ co roku jest to poziom uzależniony od możliwości finansowych gminy). Jednocześnie w drodze stosownej uchwały gmina przez ostatnie lata udzielała dotacji celowych na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków - uchwały o przyjęciu zasad i trybu udzielania dotacji celowej, którą zostały wprowadzone w celu zachęcenia mieszkańców do ochrony i opieki nad zabytkami. Gmina Piaseczno ma świadomość, że wsparcie finansowe jest wręcz niezbędne w tym celu.

Zadania programu opieki są realizowane m.in. przez instytucje kultury podległe gminie (np. centrum kultury, muzea, biblioteki, izby regionalne, izby tradycji) w ramach działalności bieżącej. Ponadto (w zakresie ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie) gmina wspiera działalność kulturalną związaną z ochroną zabytków i tradycji prowadzoną przez organizacje pozarządowe (m.in. stowarzyszenia, NGO, Koła Gospodyń Wiejskich, Lokalne Grupy Działania, Kluby Seniora). Szczególnie aktywne są stowarzyszenia takie jak Towarzystwo Przyjaciół Piaseczna oraz Towarzystwo Przyjaciół Zalesia Dolnego. Należy zwrócić uwagę także na wartościową aktywność stowarzyszeń, takich jak: Stowarzyszenie Pamięci Żołnierzy Samodzielnego Batalionu im. Brygadiera Mączyńskiego NSZ oraz Stowarzyszenie Kobiet Ziemi Piaseczyńskiej.

12 Część graficzna programu opieki nad zabytkami

Gminny program opieki uzupełniony jest częścią graficzną. Załącznik zawiera syntezę stanu istniejącego dziedzictwa kulturowego w centrum miasta Piaseczno w ramach wpisu do rejestru zabytków województwa mazowieckiego historycznego układu urbanistycznego miasta Piaseczna pod nr A-1620 z dnia 22 stycznia 2021 r.

Polityki ochronne określone w dokumentach planistycznych gminy znajdują się w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Przyjęte elementy programu opieki (w tym określenie terenów wprowadzania obszarowych form ochrony zabytków, eliminowania lub ograniczania tranzytowego ruchu kołowego w ciągach ulic leżących w granicach historycznych śródmieść, budowy i modernizacji sieci infrastruktury technicznej i nawierzchni ulic w granicach historycznych śródmieść, lokalizacji obiektów i obszarów poddawanych rewaloryzacji, przebiegu kulturowych szlaków turystycznych itp.) mają wpływ na zrównoważony rozwój gminy.

13 Aneksy

Rozdział pełni rolę informacyjną i zawiera wykazy zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków oraz objętych gminną ewidencją zabytków:

13.1 LISTA NR 1 – GEZ GMINY PIASECZNO (z 2015 roku)

Pogrubieniem wyróżniono objekty i obszary wpisane do rejestru zabytków, szczegóły umieszczone na kartach adresowych.

Ip.	GMINA	MIEJSCOWOŚĆ	ULICA	DZIAŁKA	OBRĘB	OBIEKT	DATOWANIE	Forma ochrony/ decyzja MWKZ	MATE- RIAL	GABARYT/ UKŁAD
1	Piaseczno	Chylice	Dworska	24, 23/2	Chylice	park	XVII - XIX wiek		Z	krajobrazowy
2	Piaseczno	Głoków	Millenium 103	65	Głoków	dom	przed 1939		D	1
3	Piaseczno	Głoków	Millenium 94	2/3.	Głoków	dom	przed 1939		M	1
4	Piaseczno	Głoków	Szkolna 2	11/2.	Głoków	dom	przed 1939		M	1
5	Piaseczno	Głoków	Lecha Abramowicza	2/54	Głoków PGR	budynek gospodarczy (stajnia)	przed 1939		M	1
6	Piaseczno	Głoków	Lecha Abramowicza	2/6.	Głoków PGR	budynek gospodarczy (obora)	przed 1939		M	1
7	Piaseczno	Głoków	Lecha Abramowicza	2/6.	Głoków PGR	budynek gospodarczy (magazyn)	przed 1939		M	1
8	Piaseczno	Głoków	Wspólna	2/41, 2/38	Głoków PGR	park wraz z alejami dojazdowymi	XIX wiek		Z	krajobrazowy
9	Piaseczno	Głoków	Wspólna 12	2/41	Głoków PGR	dwór	k. XIX wieku		M	1
10	Piaseczno	Gołków	Gołkowska/Zielona	380	Gołków	cmentarz wojenny	ok. 1916		Z	nieregularny
11	Piaseczno	Henryków - Uroczysko		Do weryfikacji 231/2 obręb 0015		dom (chałupa)	XIX/XX wieku		D	1
12	Piaseczno	Jazgarzew	Główna 2	52	Jazgarzew	kościół pod wezwaniem św. Rocha z zespołu kościelnego (wraz z terenem)	1923-1928	A-960 z dnia 08.06.2000 r.	M	1 + wieża (trójnawowy, bazylikowy)
13	Piaseczno	Jazgarzew	Główna 2	51	Jazgarzew	Plebania z zespołu kościelnego	XIX/XX wieku	A-960 z dnia 08.06.2000 r.	M	1
14	Piaseczno	Jazgarzew	Główna 5	402/2	Jazgarzew	dom	przed 1939		D	1
15	Piaseczno	Jazgarzew	Główna 7	403/2	Jazgarzew	dom	przed 1939		D	1
16	Piaseczno	Wólka Kozodawska (d. Jazgarzew)	Główna/Źródłana	262	Wólka Kozodawska	cmentarz rzymsko-katolicki	XIX wiek	WEZ 1985	Z	nieregularny
17	Piaseczno	Karolin	Zdrojowa/Traktowa	6 oraz 10/1	Karolin PGR	park wraz z aleją dojazdową	XIX wiek		Z	krajobrazowy
18	Piaseczno	Pęczery	(przy drodze, w lesie)	60	Pęczery	cmentarz wojenny	1915	A-1448 z dnia 06-04-1994 r.	Z	regularny
19	Piaseczno	Pęczery Łbiska	Boczna	14/72	Pęczery Łbiska PGR	budynek gospodarczy (spichlerz)	XVIII wiek	Dec. 1074/715 z dnia 05-05-1962 r.	M	2
20	Piaseczno	Pęczery Łbiska	Boczna	15	Pęczery Łbiska PGR	ogród	XVII- XIX wiek		Z	kwaterowy
21	Piaseczno	Pęczery Łbiska	Boczna 15/17	14/32 oraz 14/33	Pęczery Łbiska PGR	dom ("dwojak")	XIX/XX wieku		M	1
22	Piaseczno	Pęczery Łbiska	Boczna 22/24	14/11 oraz 14/12	Pęczery Łbiska PGR	dom	XIX/XX wieku		M	1

23	Piaseczno	Pęchery Łbiska	- Boczna 37/39	14/20 oraz 14/21	Pęchery Łbiska PGR	- dom ("dwojak")	XIX/XX wieku		M	1	
24	Piaseczno	Pęchery Łbiska	- Boczna 49/51	14/24 oraz 14/25	Pęchery Łbiska PGR	- dom ("rządówka")	XIX/XX wieku		M	1	
25	Piaseczno	Piaseczno	11 Listopada 14	40	73	willa	lata 20, 30 te XX wieku		M	1	+ poddasze
26	Piaseczno	Piaseczno	11 Listopada 16	39/1 oraz 39/2	73	willa	lata 20, 30 te XX wieku		M	2	
27	Piaseczno	Piaseczno	Akacyjowa 5	41	51	willa "Na uboczu"	1932		M	2	+ poddasze (+1 poddasze)
28	Piaseczno	Piaseczno	Aleja 3 Maja 4	67	49	budynek mieszkalno - usługowy	przed 1939		M	1	+ poddasze
29	Piaseczno	Piaseczno	Aleja 3 Maja 19	24/1.	50	willa	lata 30 te XX wieku		M	2 (+ 1)	
30	Piaseczno	Piaseczno	Aleja 3 Maja 23	3	50	willa	lata 20, 30 te XX wieku		D	2 (+ 1)	
31	Piaseczno	Piaseczno	Aleja 3 Maja 24	54	48	willa	lata 30 te XX wieku		M	2	
32	Piaseczno	Piaseczno	Aleja 3 Maja 26/Długosza 1	53	48	willa	ok.1938		M	1	
33	Piaseczno	Piaseczno	Aleja Brzóz 9	13	65	willa "Harenda"	1931	WEZ 2017	D	1	+ poddasze
34	Piaseczno	Piaseczno	Aleja Kalin 6	71/2.	51	willa "Terenia"	1933		M	1	+ poddasze
35	Piaseczno	Piaseczno	Aleja Kalin 9	65	52	willa wyłączona z GEZ zarządzeniem UiA.0050.2.2016 Burmistrza Miasta i Gminy Piaseczno z dnia 7 kwietnia 2016r.	ok. 1930		M	1	+ poddasze
36	Piaseczno	Piaseczno	Aleja Kalin 24	48/1.	56	willa	lata 20, 30 te XX wieku		M	1	+ poddasze
37	Piaseczno	Piaseczno	Aleja Kasztanów 12	9	63	szkoła	przed 1939		M	2	
38	Piaseczno	Piaseczno	Aleja Kasztanów 32	56	65	willa	ok. 1930		M	1	+ poddasze
39	Piaseczno	Piaseczno	Aleja Lipowa 11	22	73	willa	lata 20, 30 te XX wieku		M	2	+ poddasze
40	Piaseczno	Piaseczno	Aleja Lipowa 20	68	62	willa	lata 20, 30 te XX wieku		M	1	+ poddasze
41	Piaseczno	Piaseczno	Aleja Lipowa 27	11	73	willa	lata 20, 30 te XX wieku		M	1	+ poddasze
42	Piaseczno	Piaseczno	Aleja Lipowa 42	106/2	71	willa	lata 20, 30 te XX wieku		M	1	+ poddasze
43	Piaseczno	Piaseczno	Aleja Lipowa 44	105/1	71	willa "Jutrzenka"	1926		M	1	+ poddasze
44	Piaseczno	Piaseczno	Aleja Lipowa 54	51	72	budynek gospodarczy	lata 30 te XX wieku		M	1	
45	Piaseczno	Piaseczno	Aleja Lipowa 54	51	72	willa	lata 30 te XX wieku		M	2	
46	Piaseczno	Piaseczno	Anhellego 18/20	16/3 oraz 16/4	68	dom dwurodzinny ("bliźniak")	przed 1939		D	1+	poddasze
47	Piaseczno	Piaseczno	Anhellego 28/30	27	68	willa	lata 20, 30 te XX wieku		M	1	+ poddasze
48	Piaseczno	Piaseczno	Anny Jagiellonki 7	75	50	willa	ok. 1930		D	2	+ poddasze
49	Piaseczno	Piaseczno	Anny Jagiellonki 10	52	50	willa "Siedziba"/ "Stara Krauzówka"	lata 20 te XX wieku	A-907 z dnia 02-03-2010 r.	D	1	+ poddasze

50	Piaseczno	Piaseczno	Anny Jagiellonki 10	52	50	budynek gospodarczy	lata 20 te XX wieku	A-907 z dnia 02-03-2010 r.	D	1	
51	Piaseczno	Piaseczno	Anny Jagiellonki 12	55	50	willa	lata 20 te XX wieku (translokacja lat 60 te XX wieku)		D	1	+ poddasze
52	Piaseczno	Piaseczno	Anny Jagiellonki 13	81	50	willa "Stefanówka"	1932		M	1	+ poddasze
53	Piaseczno	Piaseczno	Anny Jagiellonki 14	57	50	willa "Słoneczny Dworek"	ok. 1928		M	2	
54	Piaseczno	Piaseczno	Anny Jagiellonki 17	84	50	willa	1934	WEZ 2012	M	2	
55	Piaseczno	Piaseczno	Chyliczkowska	7/11, 7/12, 8/7	27	park	XVIII - XIX wiek	A-1184 z dnia 30-07-1981 r.	Z		krajobrazowy
56	Piaseczno	Piaseczno	Chyliczkowska GPS (WGS84) : 52.07441076, 21.03402758	8/7.	27	budynek gospodarczy (stodoła) na terenie posesji wpisanej do rejestru zabytków (na tyłach „Poniatówki”)	przed 1939	A-1184 z dnia 30-07-1981 r.	M	1	
57	Piaseczno	Piaseczno	Chyliczkowska 20 C GPS (WGS84) : 52.07374335 21.03299938	8/7.	27	budynek mieszkalno administracyjny (Dom Nauczycielski) – wraz z zielenią - park	lata 20 te XX wieku	A-1184 z dnia 30-07-1981 r.	M	1	+ poddasze
58	Piaseczno	Piaseczno	Chyliczkowska 20 D GPS (WGS84) : 52.07371429 21.0322397	8/7.	27	dom na terenie posesji wpisanej do rejestru zabytków	pocz. XX wieku	A-1184 z dnia 30-07-1981 r.	D	1	
59	Piaseczno	Piaseczno	Chyliczkowska 20 E GPS (WGS84) : 52.07383727 21.03183189	8/7.	27	szkoła (Żeńska Szkoła Gospodarstwa Wiejskiego) – wraz z zielenią - park	1899 -1902	A-1184 z dnia 30-07-1981 r.	M	2	
60	Piaseczno	Piaseczno	Chyliczkowska 20 F GPS (WGS84) : 52.07404698 21.03311867	8/7.	27	budynek gospodarczy (stajnie i obory - obecnie mieszkalny) na terenie posesji wpisanej do rejestru zabytków	1934	A-1184 z dnia 30-07-1981 r.	M	1	
61	Piaseczno	Piaseczno	Chyliczkowska 20 G GPS (WGS84) : 52.07439356 21.03329408	8/7.	27	willa (pałacyk, tzw. "Poniatówka") – wraz z zielenią - park	XVIII/XIX wiek	A-1184 z dnia 30-07-1981 r.	M	2	
62	Piaseczno	Piaseczno	Czajewicza 23	21	55	willa	1907	A-1185 z dnia 30-07-1981 r.	M	2	+ wieża (+ 1+ poddasze)
63	Piaseczno	Piaseczno	Czajewicza 29/Nowa 17	34	55	dom	przed 1939		M	1	+ poddasze
64	Piaseczno	Piaseczno	Dębowa 3	28	51	willa "Jastrzębiec"	1933		M	2	(+ 1)
65	Piaseczno	Piaseczno	Dębowa 5	29	51	willa "Runo"	1933		M	2	
66	Piaseczno	Piaseczno	Dworcowa 7	1/4.	37	dom wielorodzinny	lata 30 te XX wieku		M	2	
67	Piaseczno	Piaseczno	Dworcowa 9	1/4.	37	dworzec PKP (stacja Piaseczno)	1934	A-1239 z dnia 09-06-2014 r.	M	2	(+ 1)
68	Piaseczno	Piaseczno	Głogowa 6	23	65	Willa „Ballada”	ok. 1935		M	2	
69	Piaseczno	Piaseczno	Główna 22	27/1.	69	willa	lata 30 te XX wieku		M	2	

70	Piaseczno	Piaseczno	Jana Pawła II 47	13/3.	14	Dom (następnie mleczarnia)	Ludowy	lata 20, 30 te XX wieku		M	3 (+2)
71	Piaseczno	Piaseczno	Jaworowa 4	47	51	willa (obecnie przedszkole)		ok. 1930		M	2
72	Piaseczno	Piaseczno	Jerozolimska 14	71	56	kamienica		XIX/ XX wieku		M	2 (+1)
73	Piaseczno	Piaseczno	Jerozolimska 16	39	56	kamienica		XIX/ XX wieku	WEZ 2016	M	2 (+1)
74	Piaseczno	Piaseczno	Jerozolimska 17	41	56	kamienica		XIX/ XX wieku		M	2 poddasze +
75	Piaseczno	Piaseczno	Jodłowa 2	45	51	willa		1902-1906	A13-13 z dnia 04-11-1987 r.	M	1 poddasze +
76	Piaseczno	Piaseczno	Kauna 3	3	42	dom		XIX/ XX wieku		M	1 poddasze +
77	Piaseczno	Piaseczno	Kauna 8	50	41	dom		XIX/ XX wieku		M	1 poddasze +
78	Piaseczno	Piaseczno	Kauna 25	16	42	dom		przed 1939		D	1 poddasze +
79	Piaseczno	Piaseczno	Kmicica 25	46	69	willa		przed 1939		M	1 poddasze +
80	Piaseczno	Piaseczno	Kmicica 27	44	69	willa		lata 30 te XX wieku		M	1
81	Piaseczno	Piaseczno	Kmicica 39	36/2.	69	dom		1926		D	1
82	Piaseczno	Piaseczno	Kniażewicza 17	45	38	dom		przed 1939		D	1
83	Piaseczno	Piaseczno	Kniażewicza 29	35	38	willa		1927	WEZ 1987	M	1 poddasze +
84	Piaseczno	Piaseczno	Kochanowskiego 6	49	48	willa		ok. 1930		M	2
85	Piaseczno	Piaseczno	Kochanowskiego 8	35/1.	48	willa "Guty"		1934	WEZ 2014	M	1 poddasze +
86	Piaseczno	Piaseczno	Kopernika 7	10	62	willa "Sanoczanka"		lata 20, 30 te XX wieku		M	1 poddasze +
87	Piaseczno	Piaseczno	Kopernika 17	5/2.	62	willa		ok. 1930		D	2 (+1)
88	Piaseczno	Piaseczno	Kopernika 19	4/1.	62	willa		ok. 1920		D	1 poddasze +
89	Piaseczno	Piaseczno	Kopernika 37/39	17	61	willa		1931		M	1 poddasze +
90	Piaseczno	Piaseczno	Kopernika 60	39/2.	47	willa "Baśka H"		1935	WEZ 2014	M	1 poddasze +
91	Piaseczno	Piaseczno	Kopernika 61 A	75	45	willa		lata 20, 30 te XX wieku		M	1 poddasze +
92	Piaseczno	Piaseczno	Kordeckiego 38	48	71	willa		lata 30 te XX wieku		M	2
93	Piaseczno	Piaseczno	Kordiana	8/2.	70	dworzec - stacja Gołków (Grójecka Kolej Dojazdowa)		ok. 1892-1925	A-1586 z dnia 17-06-1994 r.	M	1 poddasze +
94	Piaseczno	Piaseczno	Kordiana 21/Aliny 1	23	70	willa		lata 20 te XX wieku		M	1 poddasze +
95	Piaseczno	Piaseczno	Kordiana 23/Aliny 2	21/2.	70	willa		1 ćw. XX wieku		M	1 poddasze +
96	Piaseczno	Piaseczno	Kościelna 1/Kościuszki 2	22/9.	26	dom (obecnie budynek usługowy)		XIX/XX wieku	WEZ 2014	M	1
97	Piaseczno	Piaseczno	Kościelna 7	13	28	dom (chałupa)		XIX/ XX wieku		D	1

98	Piaseczno	Piaseczno	Kościuszki 20/Nadarzyńska 1	6	40	kamienica	1 ćw. XX wieku	WEZ 2016	M	2
99	Piaseczno	Piaseczno	Kościuszki 29	38/1.	40	kamienica	1913-1914	WEZ 1978	M	3
100	Piaseczno	Piaseczno	Kościuszki 31	39/7.	40	kamienica	XIX/XX wieku		M	2
101	Piaseczno	Piaseczno	Kościuszki 41	56/3.	40	dom dwurodzinny (obecnie budynek usługowy)	pocz. XX wieku	WEZ 1977	M	1
102	Piaseczno	Piaseczno	Kościuszki 42	13/3.	55	kamienica	XIX/ XX wieku		M	2
103	Piaseczno	Piaseczno	Kościuszki 44	16	55	cmentarz rzymsko - katolicki	XIX wiek	A-1324 z dnia 01-02-1991 r.	Z	regularny
104	Piaseczno	Piaseczno	Kościuszki 44	16	55	kaplica grobowa Rostkowskich	I poł. XIX wieku	A-1324 z dnia 01-02-1991 r.	M	1
105	Piaseczno	Piaseczno	Kościuszki 45	59	40	Dom jednorodzinny	pocz. XX wieku	WEZ 1977	M	1
106	Piaseczno	Piaseczno	Kościuszki 51	63	40	dom (obecnie budynek usługowy)	1902	WEZ 1978	M	1
107	Piaseczno	Piaseczno	Kościuszki 53	64	41	willa "Besserówka" - wielorodzinny dom	ok. 1909-1914	A-1320 z dnia 21-09-2015 r.	M	2 + wieża
108	Piaseczno	Piaseczno	Kościuszki 53	64	41	oficyna	1926		M	2
109	Piaseczno	Piaseczno	Krasińskiego 3	8	46	willa "Nasza Chata"	1935		D	1
110	Piaseczno	Piaseczno	Królowej Jadwigi 11	53	50	willa	1929	A-881 z dnia 06-11-2009 r.	D	1 poddasze +
111	Piaseczno	Piaseczno	Księcia Józefa 10	26	46	willa	lata 20, 30 te XX wieku		M	1 poddasze +
112	Piaseczno	Piaseczno	Księcia Józefa 11	48/2.	46	willa	lata 20, 30 te XX wieku		M	1 poddasze +
113	Piaseczno	Piaseczno	Księcia Józefa 20	10	46	willa	lata 20, 30 te XX wieku		D	1 poddasze +
114	Piaseczno	Piaseczno	Leśna 6	44	76	willa	lata 20 te XX wieku		M	1
115	Piaseczno	Piaseczno	Mickiewicza 6	31	53	Willa – dom jednorodzinny	ok. 1926	WEZ 1978	M	1 poddasze +
116	Piaseczno	Piaseczno	Mickiewicza 8	33	53	willa	lata 20, 30 te XX wieku		M	2
117	Piaseczno	Piaseczno	Mickiewicza 13	18	54	willa	lata 20, 30 te XX wieku		M	2
118	Piaseczno	Piaseczno	Mickiewicza 15	24	54	willa – dom jednorodzinny	ok. 1938	WEZ 1978	M	2 (+ 1)
119	Piaseczno	Piaseczno	Mickiewicza 17	30	54	willa – dom jednorodzinny	ok. 1935	WEZ 1978	M	2 poddasze +
120	Piaseczno	Piaseczno	Mickiewicza 25	54	54	Willa – dom jednorodzinny	lata 20, 30 te XX wieku (prawdopodobnie 1923 rok)	WEZ 1978	M	2
121	Piaseczno	Piaseczno	Mickiewicza 37	74	54	dom wielorodzinny	1927 rok	WEZ 1978	M	3 poddasze +
122	Piaseczno	Piaseczno	Młynarska 3	12/2.	19	kamienica	XIX/XX wieku		M	2
123	Piaseczno	Piaseczno	Modrzewiowa 7	35	63	willa "Halusin"	1932		M	1 poddasze +
124	Piaseczno	Piaseczno	Modrzewiowa 25	23	64	Willa Wacława Radwana	1932, 1939 i 1996	WEZ 2017	D	2 (+1)
125	Piaseczno	Piaseczno	Modrzewiowa 36	40	64	willa "Jaskier"	lata 20, 30 te XX wieku		D	2
126	Piaseczno	Piaseczno	Moniuszki 5	87	47	willa	ok. 1930		M	2 (+ 1+ poddasze)

127	Piaseczno	Piaseczno	Moniuszki 7	89/1.	47	willa "Jant"	1933	WEZ 2013	M	1 poddasze	+
128	Piaseczno	Piaseczno	Norwida 3	26	46	dom ("stróżówka")	ok. 1930		D	1 poddasze	+
129	Piaseczno	Piaseczno	Norwida 17	25	47	willa "Biały Dworek"	1933		M	1 poddasze	+
130	Piaseczno	Piaseczno	Norwida 24	56	47	willa	ok. 1930		M	1 poddasze	+
131	Piaseczno	Piaseczno	Piłsudskiego pl. 1	20/3.	26	ratusz	1823-1824	Decyzja 1080/368 z dnia 05-03-1962	M	2 + wieża	
132	Piaseczno	Piaseczno	Piłsudskiego pl. 3	48/9.	20	dom (obecnie budynek usługowy)	XIX/XX wieku		M	1	
133	Piaseczno	Piaseczno	Piłsudskiego pl. 4	48/4.	20	dom dwurodzinny	2 poł. XIX wieku	WEZ 1977	M	1	
134	Piaseczno	Piaseczno	Piłsudskiego pl. 5	48/3.	20	kamienica	pocz. XX wieku	WEZ 1977	M	2	
135	Piaseczno	Piaseczno	Piłsudskiego pl. 10	19	26	kościół pod wezwaniem Św. Anny z terenem w promieniu 50 metrów	1565, 1736	Decyzja 1078/202 z dnia 17-11-1959 r.	M	1 (jednonawowy, halowy)	
136	Piaseczno	Piaseczno	Piłsudskiego pl. 10	19	26	Dzwonnica na terenie wpisanym do rejestru zabytków	I poł. XIX wieku	Decyzja 1078/202 z dnia 17-11-1959 r.	D	1	
137	Piaseczno	Piaseczno	Piłsudskiego pl. 10	19	26	plebania (obecnie Muzeum Regionalne) na terenie wpisanym do rejestru zabytków	1794	Decyzja 1078/202 z dnia 17-11-1959 r.	M	1 poddasze	+
138	Piaseczno	Piaseczno	Pomorska 33	9	48	dom	przed 1939		D	1 poddasze	+
139	Piaseczno	Piaseczno	Przesmyckiego 19	13	22	Willa – dom jednorodzinny	1929-1931	WEZ 1979	M	1 poddasze	+
140	Piaseczno	Piaseczno	Przesmyckiego 21	16	22	Willa – dom jednorodzinny	1 ćw. XX wieku	WEZ 1981	M	1 poddasze	+
141	Piaseczno	Piaseczno	Przesmyckiego 28	4/1.	25	dom	1912		M	1 poddasze	+
142	Piaseczno	Piaseczno	Przesmyckiego 30	5/1.	25	willa	1923	WEZ 1979	M	1 poddasze	+
143	Piaseczno	Piaseczno	Przesmyckiego 38	8	25	willa "Choinki" wraz z parkiem (na terenie posesji)	1925-30	A-1439 z dnia 08-04-1990 r.	M	1 poddasze	+
144	Piaseczno	Piaseczno	Przesmyckiego 39	6/9.	25	Willa wraz z ogrodem	1923	A-1318 z dnia 08-04-1988 r.	M	1 poddasze	+
145	Piaseczno	Piaseczno	Puławska 2	44	20	kamienica	1908	WEZ 1978	M	2	
146	Piaseczno	Piaseczno	Puławska 3	20/2.	26	Remiza strażacka	ok. 1904	WEZ 1981	M	1	
147	Piaseczno	Piaseczno	Redutowa 1	96	62	willa	1 ćw. XX wieku		M	2 (+ 1)	
148	Piaseczno	Piaseczno	Redutowa 3	95	62	willa	lata 20, 30 te XX wieku		M	2	
149	Piaseczno	Piaseczno	Rejtana 3	12	57	dom	pocz. XX wieku		D	1 poddasze	+
150	Piaseczno	Piaseczno	Rejtana 12	20	57	Willa – dom jednorodzinny	lata 20 te XX wieku	WEZ 1978	M	1 poddasze	+
151	Piaseczno	Piaseczno	Rejtana 13	33	57	willa – dom jednorodzinny	1910	WEZ 1979	M	1 poddasze	+
152	Piaseczno	Piaseczno	Rejtana 15	66	57	willa – dom jednorodzinny	1910	WEZ 1979	M	1 poddasze	+
153	Piaseczno	Piaseczno	Rejtana 17	43	57	willa – dom jednorodzinny	1910	WEZ 1979	M	1 poddasze	+
154	Piaseczno	Piaseczno	Rejtana 27	52/1.	57	willa – dom jednorodzinny	1910	WEZ 1979	M	1 poddasze	+

155	Piaseczno	Piaseczno	Reymonta 7	1/4, 1/6	37	Dworzec - stacja Piaseczno Przeladunkowa z układu przestrzennego Grójeckiej Kolej Dojazdowej, obecnie budynek mieszkalny	przed 1939	A-1586 z dnia 17-06-1994 r.	M	2
156	Piaseczno	Piaseczno	Sienkiewicza 14B	3/7.	39	Budynek dworca - stacja Piaseczno Miasto (Grójecka Kolej Dojazdowa, obecnie budynek mieszkalny)	ok. 1925, 1892-1925, 1946	A-1586 z dnia 17-06-1994 r.	M	2 + poddasze
157	Piaseczno	Piaseczno	Sienkiewicza	3/9.	39	Hala główna - lokomotywnia I (Grójecka Kolej Dojazdowa) z układu przestrzennego Grójeckiej Kolej Dojazdowej,	1935, 1947, 1892-1925	A-1586 z dnia 17-06-1994 r.	M	1
158	Piaseczno	Piaseczno	Sienkiewicza	3/9.	39	Hala obrabiarek - warsztaty (wraz z podłogą z drewnianych kostek) z układu przestrzennego Grójeckiej Kolej Dojazdowej,	1892-1925	A-1586 z dnia 17-06-1994 r. (konieczne ustalenie nazewnictwa w spisie: warsztaty i magazyny)	M	2 (+1)
159	Piaseczno	Piaseczno	Sienkiewicza	3/9.	39	Hala dniówkowa - lokomotywnia II (Grójecka Kolej Dojazdowa) z układu przestrzennego Grójeckiej Kolej Dojazdowej,	1892-1925	A-1586 z dnia 17-06-1994 r.	M	1
160	Piaseczno	Piaseczno	Sienkiewicza	3/9.	39	Kuźnia i spawalnia (Grójecka Kolej Dojazdowa) z układu przestrzennego Grójeckiej Kolej Dojazdowej,	1892-1925	A-1586 z dnia 17-06-1994 r.	M	1
161	Piaseczno	Piaseczno	Sienkiewicza	3/9.	39	Pompownia ze studnią (Grójecka Kolej Dojazdowa) z układu przestrzennego Grójeckiej Kolej Dojazdowej,	1892-1925	A-1586 z dnia 17-06-1994 r.	M	1
162	Piaseczno	Piaseczno	Sienkiewicza	3/9.	39	Budynek magazynowy (Grójecka Kolej Dojazdowa) z układu przestrzennego Grójeckiej Kolej Dojazdowej,	1892-1925	A-1586 z dnia 17-06-1994 r.	M	2
163	Piaseczno	Piaseczno	Sienkiewicza	3/9.	39	Teren stacji Piaseczno-miasto (Grójecka Kolej Dojazdowa) z układu przestrzennego Grójeckiej Kolej Dojazdowej,	1935, 1947, 1892-1925	A-1586 z dnia 17-06-1994 r.	Z	infrastruktura komunikacyjna
164	Piaseczno	Piaseczno	Sienkiewicza 5/Czajewicza 17	10	55	kamienica	1911		M	2
165	Piaseczno	Piaseczno	Sienkiewicza 6	21	40	kamienica	1918-1921	WEZ 1978	M	3 (+ 2)
166	Piaseczno	Piaseczno	Sierakowskiego 2	55	20	Kamienica - dom wielorodzinny	1930, 1939	WEZ 1977	M	2
167	Piaseczno	Piaseczno	Sierakowskiego 7	60	20	kamienica	1912		M	3
168	Piaseczno	Piaseczno	Sierakowskiego 14	4	41	kamienica	XIX/XX wieku		M	3
169	Piaseczno	Piaseczno	Sierakowskiego 16	6	41	kamienica	XIX/XX wieku		M	2

170	Piaseczno	Piaseczno	Skrzetuskiego 14	53	69	Willa	lata 30 te XX wieku	WEZ 2013	M	2 (+ 1)
171	Piaseczno	Piaseczno	Skrzetuskiego 14	53	69	Służbówka - budynek gospodarzy	lata 30 te XX wieku	WEZ 2013	M	1
172	Piaseczno	Piaseczno	Skrzetuskiego 16	52	69	willa	lata 30 te XX wieku		M	1 poddasze +
173	Piaseczno	Piaseczno	Skrzetuskiego 24	40/2.	69	stacja trafo ("lamus")	przed 1939		M	2
174	Piaseczno	Piaseczno	Skrzetuskiego 25	14	69	willa	lata 30 te XX wieku		M	1 poddasze (dwa poziomy) +
175	Piaseczno	Piaseczno	Słowackiego 6	34	46	willa	lata 20 te XX wieku		M	1 poddasze +
176	Piaseczno	Piaseczno	Sobieskiego 8	73/1.	49	willa	lata 20 te XX wieku		D	1 poddasze +
177	Piaseczno	Piaseczno	Spokojna 10/Miła 1	50	76	willa	1933		M	1 poddasze +
178	Piaseczno	Piaseczno	Staropolska 10	35	57	willa	1910	WEZ 1979	M	2
179	Piaseczno	Piaseczno	Staszica 11	36/2.	42	willa "Marianka"	1925	WEZ 1978	M	1 poddasze +
180	Piaseczno	Piaseczno	Staszica 13/Emilii Plater 13	44/2.	42	Willa z ogrodem	1930	A-932 z dnia 29-04-1999 r.	M	2
181	Piaseczno	Piaseczno	Stołeczna	88	50	Dawny dworzec wąskotorowej (Stacja Dolne) Zalesie	lata 20 te XX wieku	WEZ 1987	D	1
182	Piaseczno	Piaseczno	Stołeczna 20	71	49	willa	1930		M	1 poddasze +
183	Piaseczno	Piaseczno	Świętojańska 14/Nowa 1	49	55	dom	XIX/XX wieku		D	1
184	Piaseczno	Piaseczno	Świętojańska 16	52	55	dom	XIX/ XX wieku		D	1 poddasze +
185	Piaseczno	Piaseczno	Świętojańska 27/27A	46 oraz 47	57	dom	lata 30 te XX wieku		D	1 poddasze +
186	Piaseczno	Piaseczno	Traugutta 4	97	47	willa	lata 20 te XX wieku		M	1 poddasze +
187	Piaseczno	Piaseczno	Traugutta 5	79/1.	47	willa	1934		M	1 poddasze +
188	Piaseczno	Piaseczno	Tuwima	104	35	Cmentarz żydowski	1869	A-1409 z dnia 02-02-1991 r.	Z	nieregularny
189	Piaseczno	Piaseczno	Warszawska 2	48/8.	20	Dom wilorodzinny	ok. 1860, połowa XIX w.	WEZ 2006	M	1
190	Piaseczno	Piaseczno	Wenedów 1	72/1.	70	willa	lata 30 te XX wieku		M	1 poddasze +
191	Piaseczno	Piaseczno	Wilanowska 19	49/1.	77	willa	przed 1939		M	1 poddasze +
192	Piaseczno	Piaseczno	Wita Stwosza 9	34	50	willa	lata 20, 30 te XX wieku		M	1 poddasze +
193	Piaseczno	Piaseczno	Wojska Polskiego 48	23	39	willa	1910		M	1 poddasze +
194	Piaseczno	Piaseczno	Wolności pl. 3	81	47	willa	ok. 1938		M	2
195	Piaseczno	Piaseczno	Zgoda/Rynkowa	52/6.	20	mykwa	XIX/XX wieku		M	1
196	Piaseczno	Piaseczno	Żółkiewskiego 8	59	49	willa "Szarotka"	lata 30 te XX wieku	WEZ 2013	M	1 poddasze +
197	Piaseczno	Pólko (Chylice-Pólko)	Czesława Miłosza (dawne Pólko 1)	8/2.	Pólko PGR	Dwór wraz z działką	1 poł. XIX wieku, 1 ćw. XX wieku	A-1241 z dnia 22-02-1984 r.	M	1 poddasze +

198	Piaseczno	Pólko (Chylce-Pólko)	Starochylicka /Cz. Miłosza	8/2, 8/4, 25/8, 33/14, 33/20	Pólko PGR	park	XIX wiek		Z	krajobrazowy
199	Piaseczno	Siedliska	Mostowa 29	153/3. (dz.58, dawniej 43)	Siedliska	Willi wraz z działką i otaczającym budynkiem starodrzewiem w granicach posesji)	1906 - 1907	A-1312 z dnia 17-07-1987 r.	M	1 poddasze +
200	Piaseczno	Siedliska	Sielska 12	5	Siedliska	willa	XIX/XX wieku		M	2 (+1)
201	Piaseczno	Siedliska	Sielska 56/58	18/2 oraz 18/19	Siedliska	dom	XIX/XX wieku		M	1 poddasze +
202	Piaseczno	Wola Gołkowska	Dworska 1	14	Wola Gołkowska	Dwór z zespołu dworsko-parkowego	1843, przebudowa po 1982	A-1629 z dnia 10-06-1997 r.	M	2 (+1)
203	Piaseczno	Wola Gołkowska	Dworska 1	14	Wola Gołkowska	park z zespołu dworsko-parkowego	XVIII wiek	A-1629 z dnia 10-06-1997 r.	Z	krajobrazowy
204	Piaseczno	Wola Gołkowska	Dworska 1	14	Wola Gołkowska	Dom ogrodnika - oficyna ("domek ogrodnika") z zespołu dworsko-parkowego	1843	A-1629 z dnia 10-06-1997 r.	M	2
205	Piaseczno	Wólka Kozodawska	Dworska	53/9.	Wólka Kozodawska	dom ("rządcówka")	ok. 1850		M	1
206	Piaseczno	Wólka Kozodawska	Dworska 1F	53/11.	Wólka Kozodawska	budynek gospodarczy (mleczarnia - obecnie budynek mieszkalny)	XIX wiek		M	1
207	Piaseczno	Wólka Pęcherska	(brak ulicy w miejscowości)	11	Wólka Pęcherska PGR	dwór (nr 2)	XIX/XX wieku		M	1 poddasze +
208	Piaseczno	Wólka Pęcherska	(brak ulicy w miejscowości)	11, 12/15, 12/16	Wólka Pęcherska PGR	Ogród (d. przyklasztorny) wraz z aleją (nr 2)	XVIII- XIX wiek	WEZ 1976	Z	kwaterowy
209	Piaseczno	Wólka Pęcherska	(brak ulicy w miejscowości)	12/11.	Wólka Pęcherska PGR	dom (nr 3)	przed 1939		M	1 poddasze +
210	Piaseczno	Wólka Pęcherska	(brak ulicy w miejscowości)	12/9.	Wólka Pęcherska PGR	dom (nr 4)	przed 1939		M	1 poddasze +
211	Piaseczno	Wólka Pracka	Pałacowa/Ogródowa	4/2.	Wólka Pracka PGR	park	XVIII/XIX wiek	WEZ 1977	Z	krajobrazowy
212	Piaseczno	Wólka Pracka	Pałacowa 5	4/2.	Wólka Pracka PGR	budynek gospodarczy (stajnie)	przed 1939		M	1
213	Piaseczno	Zalesie Górne	Koralowych Dębów/Dzikich Gęsi (Jesówka)	1806	Zalesie Górne „Różanka”	cmentarz wojenny z I Wojny Światowej	ok. 1916	WEZ 1990	Z	regularny
214	Piaseczno	Złotokłos	Mrokowska (dawna Piaseczyńska 24)	37	Złotokłos	kościół pod wezwaniem Matki Boskiej Łaskawej	1840, 1935-1937	WEZ 2014	M	jednonawowy, halowy
215	Piaseczno	Złotokłos	Mrokowska	37, 38/1, 41/2, 41/4, 41/6, 41/7, 41/8, 41/9	Złotokłos	park	XVIII-XIX wiek	WEZ 1976	Z	krajobrazowy
216	Piaseczno	Żabieniec	Główna 7	85	Żabieniec	dom	XIX/XX wieku	WEZ 1976	M	1
217	Piaseczno	Żabieniec	Główna 18	43	Żabieniec	dom	XIX/XX wieku		M	1
218	Piaseczno	Żabieniec	Główna 31	107	Żabieniec	dom	XIX/XX wieku		M	1

219	Piaseczno	Żabieniec	Główna 33	109/1	Żabieniec	dom	XIX/XX wieku		M	1
220	Piaseczno	Żabieniec	Główna	25/8, 25/10, 25/14, 25/16, 25/18	Żabieniec IRS	park	XVIII - XIX wiek		Z	krajobrazowy
221	Piaseczno	Żabieniec	Główna 48A	20/8.	Żabieniec IRS	dom wielorodzinny	1 poł. XX wieku		M	1 poddasze +
222	Piaseczno	Żabieniec	Główna 48B	20/10.	Żabieniec IRS	dom wielorodzinny	1 poł. XX wieku		M	1 poddasze +
223	Piaseczno	Żabieniec	Główna 48C	20/5.	Żabieniec IRS	dom wielorodzinny	1 poł. XX wieku		M	1 poddasze +
224	Piaseczno	Żabieniec	Główna 48D	25/14.	Żabieniec IRS	dwór	XIX wiek		M	1
225	Piaseczno	Żabieniec	Główna 48E	25/22.	Żabieniec IRS	dom	przed 1939		M	1 poddasze +

13.2 LISTA NR 2 – Obiekty wskazane do weryfikacji, aktualizacji lub wpisania do GEZ

We współpracy i konsultacji z MWKZ oraz m.in. Stowarzyszeniem „Piaseczyńsko-Grójecka Kolej Wąskotorowa” należy przeprowadzić aktualizację GEZ:

Ip.	GMINA	MIEJSCOWOŚĆ	ULICA	DZIAŁKA	OBRĘB	OBIEKT	DATOWANIE	Forma ochrony/decyzja MWKZ	MATERIAL	GABARYT/UKŁAD
1	Piaseczno	Piaseczno				teren (Grójecka Kolej Dojazdowa) z układu przestrzennego Grójeckiej Kolej Dojazdowej, jednotorowa główna zasadnicza i główna dodatkowa,	1892 - 1925	A-1586 z dnia 17-06-1994 r.	Z	infrastruktura komunikacyjna
2	Piaseczno	Piaseczno				teren (Grójecka Kolej Dojazdowa) Torowisko z układu przestrzennego Grójeckiej Kolej Dojazdowej	1892 - 1925	A-1586 z dnia 17-06-1994 r.	Z	infrastruktura komunikacyjna
3	Piaseczno	Piaseczno				Perony przydworcowe kolejowe i wysypowe na stacjach (Gołków, Piaseczno-Miasto, Piaseczno -Wiadukt) z układu przestrzennego Grójeckiej Kolej Dojazdowej	1892 - 1925	A-1586 z dnia 17-06-1994 r.	Z	infrastruktura komunikacyjna
4	Piaseczno	Piaseczno				Plac postojowy z układu przestrzennego Grójeckiej Kolej Dojazdowej	1892 - 1925	A-1586 z dnia 17-06-1994 r.	Z	infrastruktura komunikacyjna
5	Piaseczno	Wola Gołkowska			Wola Gołkowska	Otoczenie zespołu dworsko-pazrkowego	XVIII wiek	A-1592 z dnia 24-10-2019 r.	Z	krajobrazowy
6	Piaseczno	Henryków - Uroczce	Gromadzka	213/2 obręb 0015		dom (chałupa)	XIX/XX wiek u	A-1200 z dnia 27-10-1982 r.	D	1
7	Piaseczno	Wólka Kozodawska			Wólka Kozodawska	Park		WEZ 1977	Z	krajobrazowy
8	Piaseczno	Piaseczno	Świętojańska 2			Dom wielorodzinny (dawnej Spółdzielnia Ogrodniczo-Pszczelarska)	1922	WEZ 2008	M	budynek
9	Piaseczno	Runów	Solidarności		Runów	Park		WEZ 1976	Z	krajobrazowy
10	Piaseczno	Głusków				Zespół folwarczny	Koniec XIX wieku	WEZ		budynek
11	Piaseczno	Gołków				Oficyna dworska	Położona XIX w.	WEZ 1959		budynek
12	Piaseczno	Gołków				Park dworski	XIX/XX w.	WEZ 1977		krajobrazowe
13	Piaseczno	Pęchery				Zespół folwarczny	XIX/XX w.	WEZ 1994		krajobrazowe

14	Piaseczno	Pęchery				Chlewnia z zespołu folwarcznego	XIX/XX w	WEZ 1994		budynek
15	Piaseczno	Pęchery				Dom „dwojak” z zespołu folwarcznego	XIX/XX w	WEZ 1994		budynek
16	Piaseczno	Pęchery				Dom „rządówka” z zespołu folwarcznego	XIX/XX w	WEZ 1994		budynek
17	Piaseczno	Pęchery				Dom „trojak” z zespołu folwarcznego	XIX/XX w	WEZ 1994		budynek
18	Piaseczno	Pęchery				Dom jednorodzinny z zespołu folwarcznego	XIX/XX w	WEZ 1994		budynek
19	Piaseczno	Pęchery				Dom z zespołu folwarcznego	XIX/XX w	WEZ 1994		budynek
20	Piaseczno	Pęchery				Dom Zgromadzenia Sióstr Miłosierdzia z zespołu folwarcznego	XIX/XX w	WEZ 1994		budynek
21	Piaseczno	Pęchery				Kuźnia z zespołu folwarcznego	XIX/XX w	WEZ 1994		budynek
22	Piaseczno	Pęchery				Obora (stacja paliw) z zespołu folwarcznego	XIX/XX w	WEZ 1994		budynek
23	Piaseczno	Pęchery				Stacja paliw z zespołu folwarcznego	XIX/XX w	WEZ 1994		budynek
24	Piaseczno	Pęchery				Stodoła z zespołu folwarcznego	XIX/XX w	WEZ 1994		budynek
25	Piaseczno	Pęchery				Waga z zespołu folwarcznego	XIX/XX w	WEZ 1994		budynek
26	Piaseczno	Pęchery				Wiata z zespołu folwarcznego	XIX/XX w	WEZ 1994		budynek
27	Piaseczno	Pęchery				Park dworski		WEZ 1976		krajobrazowe
28	Piaseczno	Pęchery-Łbiska				Aleja Parkowa		WEZ 1976		krajobrazowe
29	Piaseczno	Piaseczno				Układ urbanistyczny	XV-XVIII w.	A-1620 z dnia 22-01-2021 r.		krajobrazowe
30	Piaseczno	Piaseczno	Mickiewicza 35			Szpital im. Dr. J. Brudzińskiego	Ok. 1935 r	WEZ 1978		budynek
31	Piaseczno	Piaseczno				Układ przestrzenny Grójeckiej Kolejki Dojazdowej wraz z budynkami i urządzeniami w granicach od stacji Piaseczno Miasto z odgałęzieniami do stacji Piaseczno-Przeładunkowa w gr. woj. warsz. wg zał. planu	1892 - 1925 r.	A-1586 z dnia 17-06-1994 r.		krajobrazowe
32	Piaseczno	Piaseczno				Perony (wraz z terenem) z układu przestrzennego Grójeckiej Kolejki Dojazdowej	1892 - 1925	A-1586 z dnia 17-06-1994 r		Infrastruktura komunikacyjna
33	Piaseczno	Wólka Kozodawska				Park		WEZ 1977		krajobrazowe